

Danijela Križanec-Beganović
Etnografski muzej
Trg Mažuranića 14
Zagreb

Muzejski dokumentacijski centar
Ilica 44
10000 Zagreb

Predmet: Izvještaj o matičnoj djelatnosti – Zavičajni muzej Benkovac

U sklopu redovne planirane matične djelatnosti 22. svibnja 2025. godine sam kao matičarka I. razine za etnografske muzeje i zbirke s višom kustosicom dokumentaristicom Aleksandrom Vlatković i višom restauratoricom tehničarkom Ljiljanom Vilus Japec posjetila Kninski muzej kako bi pregledala stanje fundusa i dokumentacije muzeja vezane uz etnografsku građu. Sastale smo se s ravnateljem muzeja Marinom Ćurkovićem (povjesničar/arheolog) i kustosom povjesničarom Matom Ćurkovićem (zaposlen od 2018.). Od 2023. godine u muzeju radi recepcionarka i blagajnica Marta Bubić.

Zavičajni muzej Benkovac opći je muzej zavičajnoga tipa, osnovan je 1983. godine i inicijalno temeljen na građi sakupljenoj donacijama benkovačkih kolekcionara. Po nastanku bio je u sastavu Narodnog sveučilišta Benkovac, a djelovanje mu je prekinuto tijekom Domovinskog rata (1991. – 1995.) kada je nestao dio građe i dokumentacije, uključujući inventarne knjige muzejskog fundusa. Muzej od 1995. godine s radom nastavlja u okviru Arheološkog muzeja u Zadru gdje je nakon vojno-redarstvene akcije Oluja 1996. godine sklonjen dio arheološke građe. Dio etnografske građe sklonjen je u Zavičajni muzej Biograd na Moru pri čemu nisu rađeni popisi predmeta (podaci iz predratnog vremena navode kako je Muzej imao Arheološku zbirku s preko 15000 predmeta te Etnografsku sa oko 150 predmeta (popis etnografskih predmeta muzeja 1996. godine izradila je etnologinja Jasenka Lulić-Štorić i na njemu su zabilježena 203 muzejska predmeta.). Građa iz Zadra i Biograda na Moru vraćena je u Benkovac 2010. godine.

Zbirke, te muzej je u razdoblju od 1977. do 1995. godine vodio povjesničar umjetnosti Milorad Savić, a kratko je bio zaposlen kao kustos i Miljenko Pekić koji je ujedno bio i darovatelj predmeta.

Od 2007. godine muzej djeluje kao samostalna ustanova čiji je osnivač Grad Benkovac. Smješten je u Kaštelu Benković (15. stoljeće), zaštićenome spomeniku kulture čija je obnova

završena 2020. godine, dok je stalni postav koji je financiran iz EU fondova otvoren 2022. godine. Autori postava su Darko Babić i Dario Iričanin. Vodič kroz postav izdan je 2024. godine, a njegov autor je kustos Mate Ćurković. Uz stalni postav u muzeju se održavaju i povremene izložbe.

Muzej nema ustrojene odjele, a od zbirki ima Arheološku, Etnografsku, Kulturno-povijesnu, Prirodoslovnu, te Zbirku Domovinskog rata i Zbirku kamenih spomenika. Trenutni broj predmeta Etnografske zbirke nije poznat zbog više čimbenika (nepostojanje inventarnih knjiga, neoznačeni predmeti, nedostatak kustosa etnologa itd.). Predmeti označeni s oznakom „E“ kao prefiksom inventarnome broju jedini su za koje se sa sigurnošću zna da su dio Etnografske zbirke, a ima ih 50-tak.

Čuvaonice etnografskih predmeta smještene su u zgradi u kojoj je smještena uprava i uredi ravnatelja i kustosa i sadrže metalne pomične i fiksne police za predmete.

Inventarne knjige se vode u bazi M++, a u Etnografsku zbirku u bazi podataka upisana su 52 muzejska predmeta.

Revizija muzejske građe nije nikada provedena.

Dokumentacija

Prilikom posjeta ostvaren je uvid u muzejsku dokumentaciju koja se od 2009. godine vodi u računalnom obliku, kroz bazu M++. Stara, rukopisna, dokumentacija o muzejskim predmetima nestala je tijekom Domovinskog rata. U Muzeju je sačuvan list stare Knjige ulaska te kartice vođene za Arheološku zbirku.

List knjige ulaska sadrži sljedeće kategorije za upis podataka: *inventarni broj; kateg. spom. vrijednosti; broj knjige ulaska; zbirka / odjeljenje; opis predmeta; autor / signatura / proizvođač; vrijeme postanka; materijal / tehnika; veličina / težina; broj komada; stanje / zaštitni zahvati; provenijencija – mjesto izvedbe / mjesto upotrebe / mjesto nalaza; način nabavke, datum i broj spisa; ime i adresa prodavaoca ili darovatelja; cijena; foto / dia; inv. omot; smještaj; napomena.*

U inventarnoj knjizi koja se vodi u M++ fundus je sistematiziran kroz sljedeće zbirke: Arheološka zbirka (2018), Etnografska zbirka (52), Kulturno-povijesna zbirka (49). Inventarna broj na zapisima otvorenim u bazi za Etnografsku zbirku ima prefiks E, a odnose se na predmete koji su u muzeju pronađeni s inventarnom oznakom. S obzirom na nestalu dokumentaciju o muzejskim predmetima, točan broj predmeta koji su činili zbirku kolegama trenutno nije poznat.

Preporuka je da se u zasebnoj mapi otvore zapisi sa svim inventarnim brojevima u slijedu, pošto su sada u bazu upisani samo oni vezani uz pronađene predmete. Upisom svih brojeva imat će se okvirna evidencija o broju predmeta koji nedostaju (do eventualnog pronalaska dokumentacije ili samih predmeta).

Građa sekundarnih fondova se prikuplja, ali nije evidentirana kroz bazu.

Čuvaonice i stalni postav

Stalni postav:

Stalni postav Etnografske zbirke izložen je na prvom katu četvrtaste kule kaštela i u podrumskom prostoru nekadašnje obiteljske kuće koja je naslonjena na kulu. Stalni postav otvoren je 2022. godine nakon građevinske obnove objekta.

Etnografski predmeti izloženi su prema tematici s predmetima ostalih zbirki. Predmeti su izloženi u staklenim vitrinama i na otvorenom na podestima zaštićenima staklenim pregradama. Većina predmeta izložena je na adekvatan način. Nekoliko tekstilnih predmeta nije izloženo prema muzeološkim standardima, ženska vunena haljina „modrina“ i muški kaput „koporan“.

Prostor je čist i održavan te opremljen klimatizacijskim sustavom. Prozori su zasjenjeni drvenim griljama.

Nisu postavljene termo higrometri i ne bilježe se mikroklimatske vrijednosti.

Bez obzira na nedavnu građevinsku obnovu veliki problem su vlažni vanjski zidovi duž cijele visine zida.

Čuvaonica:

Prostorije namijenjene za čuvaonice smještene su podrumu dvorišne zgrade. Zgrada je obnovljena 2019. godine. Etnografska zbirka ima zasebnu čuvaonicu opremljenu drvenim ormarima, drvenim i metalnim ladičarima i metalnim policama koja još nije u svojoj punoj funkciji.

Prostor je čist i održavan te opremljen klimatizacijskim sustavom. Prozori nisu zasjenjeni. Nisu postavljene termo higrometri i ne bilježe se mikroklimatske vrijednosti.

O preventivnoj zaštiti predmeta brine kustos zbirke.

Preporuke

Stalni postav:

Preporuča se neadekvatno izložene tekstilne predmete izložiti prema muzeološkim standardima. Predmete je potrebno položiti na lutke ili obložene nosače prilagođene predmetu ili ih izložiti plošno, ali u punoj dužini predmeta sa što manje presavijanja. Preporuča se muški kaput *koporan* izložen u stalnom postavu dati na restauraciju kako bi se predmet konsolidirao.

Preporuča se postaviti termohigrometre te redovito bilježiti mikroklimatske vrijednosti te potpuno zamračiti sve prozore

Čuvaonica:

Prostor čuvaonice potrebno je organizirati tako da se omogući što lakši pristup predmetima te da se osigura manevarski prostor. Sve predmete potrebno je odignuti s poda te odmaknuti od zida zbog bolje cirkulacije zraka.

Predmete koji stoje na otvorenom potrebno je zaštititi *Tyvek* ili *Avos* tkaninom. Polaganje predmeta jedan na drugi treba izbjegavati, a ako nema druge mogućnosti predmete koji su položeni jedan na drugi potrebno je odvojiti *Tyvek* ili *Avos* tkaninom ili *beskiselinskom* papirom, dok je za one teže i većih dimenzija potrebno je koristiti *Plastazote* muzejskom pjenom ili *Ethafoam* montažnom pjenom.

Police na kojima se nalazi keramika potrebno je protupotresno zaštititi konopcem ili sl.

Postaviti termo higrometre i redovito bilježiti mikroklimatske vrijednosti.

Preporuka za pohranu, preventivnu zaštitu i čišćenje tekstilnih predmeta

Preporuka je tekstilne predmete pohraniti u metalne ladičare i ormare prilagođene veličini predmeta. Metalni ladičari ili ormari koriste se samo u prostorijama s stabilnom mikroklimom. U slučaju da uvjeti nisu stabilni preporuka je koristiti higroskopske materijale kao što je drvo, ali treba izbjegavati drvo s visokim postotkom kiselosti. Drvene površine na koje se polaže tekstilni predmet svakako je potrebno obložiti *Melinex* folijom ili *beskiselinskom* ili pamučnom tkaninom prethodno opranom na 95 °C.

Ukoliko se predmeti pohranjuju na police, preporuka je da se pohranjuju položeni u *beskiselinske* kutije. Ukoliko su dobro očuvani trodimenzionalne tekstilne predmete moguće je pohraniti vješanjem na vješalicama. Općenito, vješalice na kojima vise tekstilni predmeti potrebno je obložiti poliesterskim vatinom i *Tyvek* tkaninom ili pamučnim platnom opranim na 95°C te izraditi zaštitne navlake od *Tyvek* tkanine ili pamučnog platna opranog na 95°C.

Čišćenje tekstilnih predmeta se vrši suhim postupkom muzejskim usisavačem ili mokrim postupkom (pranjem). Građa se mokro čisti nakon provjere stanja predmeta i provjere stabilnosti boje. Za građu izrađenu od pamuka, lana, konoplje koristi se kupka destilirane vode i pH neutralni deterdžent *Orvus paste*, a za predmete od svile kupka destilirane vode i pH neutralni deterdžent za restauratorsko čišćenje *Dehypon LS 45*. Preporuka je da su kade prilagođene veličini predmeta. Građa se suši položena vodoravno i nakon sušenja se relaksira. Građa se mokro može čistiti i na niskotlačnom stolu.

Tekstilni predmeti koji su u dobrom stanju, ali nestabilne boje ili se ne mogu tretirati mokro, mogu se čistiti kemijskim putem *Total TDC 2000* izoparafinskim otapalom za sustav čišćenja s ugljikovodikovim otapalima pri temperaturi do 55°C.

Ukoliko je vunena građa lokalno zahvaćena nametnicima, nakon čišćenja suhim postupkom usisavanjem potrebno ju je tretirati zamrzavanjem u ledenici 21 dan na temperaturi do -24°C. Nakon vađenja potrebno je ostaviti građu položenu na ravnoj podlozi da se tokom 24 sata postupno temperira. Predmeti koji se tretiraju zamrzavanjem ne smiju sadržavati vosak, staklo, lak, kosti, rogove.

Ako je zaraza većih razmjera valja provesti postupak zamagljivanja izložbenog prostora ili čuvaonica. Postupak zamagljivanja koristiti se i preventivno.

Na predmetima izrađenim od organskih materijala zahvaćenim nametnicima, pljesni i/ili mikroorganizmima moguće je primijeniti i tretman gama zrakama.

Ako se u ladicama ili kutijama za pohranu nalaze predmeti različitih sirovinskih sastava bilo bi poželjno odvojiti ih *beskiselinskim nepuferiranim* papirom.

Preporuka za nabavu:

-metalni ladičari, *beskiselinske* arhivske kutije, papir, *Tyvek*, *Avos*, Melinex polesterska folija, pH neutralni deterdženti, ovlaživača, odvlaživača, dataloggeri, termohigrometi, muzejske vitrine, UV zaštitne folije, vješalice (Crescat d.o.o. Nova Ves 8, Zagreb)

- metalni ladičari i metalni ormari

(Primat Logistika d.o.o, Zastavnice 11, Hrvatski Leskovac, Zagreb)

- muzejske lutke

(Denier d.o.o, Harambašićeva 13, Zagreb, Crescat d.o.o. Nova Ves 8, Zagreb)

- kemijsko čišćenje

(kemijska čistionica LEMIA d.o.o., Puškarićeva 104 c, Lučko, Zagreb, kontaktirati voditeljicu proizvodnje Martinu Pap)

- tretman gama zrakama

(Institut Ruđer Bošković, Bijenička cesta 54, Zagreb).

- zamagljivanje

(NZJZ Andrije Štampar, kontakt Ana Klobučar)

Zaključak

Nakon uvida u dokumentaciju, stanje čuvaonica etnografskih predmeta i stalni postav Zavičajnog muzeja Benkovac može se konstatirati kako je muzejska dokumentacija većim dijelom nestala tijekom Domovinskog rata te da se radi na njenom povratu i sakupljanju. Tako, iako je muzejska dokumentacija vođena od početka djelovanja ustanove danas nedostaju stare inventarne knjige muzejskih predmeta, dok se danas vode u bazi podataka.

Predmetima koji se čuvaju u čuvaonicama potrebno je posvetiti pažnju u vidu oblaganja zaštitnim materijalima za zaštitu od prašine, potom je potrebno označiti police oznakama kako bi se u bazu podataka mogao unijeti smještaj predmeta. Pojedine predmete izložene u postavu potrebno je izložiti na muzeološki primjereniji način.

Uz preporuke koje donosi ovaj izvještaj stanje može biti unaprijeđeno uz manja novčana ulaganja u materijale za omatanje i skladištenje samih predmeta te uz manje preinake u načinu

pohranjivanja predmeta. Također, ovaj posao neće zahtijevati mnogo vremena pošto se radi o malom broju etnografskih predmeta.

Podsjećamo kako je na osnovu ovog izvještaja potrebno izraditi plan postupanja vezano uz uočene nedostatke ili plan mogućih poboljšanja u radu s predmetima fundusa i dokumentaciji muzeja vezanoj uz zbirke te isti poslati Muzejskom dokumentacijskom centru i matičarki I. razine.

U Zagrebu, 9. lipnja 2025.

Danijela Križanec-Beganović

matičarka I. razine za etnografske
muzeje i zbirke RH

Danijela Križanec-Beganović
Etnografski muzej
Trg Mažuranića 14
Zagreb

Muzejski dokumentacijski centar
Ilica 44
10000 Zagreb

Predmet: Izvještaj o matičnoj djelatnosti – Zavičajni muzej Biograd na Moru

U sklopu redovne planirane matične djelatnosti 22. svibnja 2025. godine kao matičarka I. razine za etnografske muzeje i zbirke s višom kustosicom dokumentaristicom Aleksandrom Vlatković i višom restauratoricom tehničarkom Ljiljanom Vilus Japec posjetila sam Zavičajni muzej Biograd na Moru kako bi pregledala stanje fundusa i dokumentacije muzeja vezane uz etnografsku građu. Sastale smo se s ravnateljem Draženkom Samardžićem i kustosom Tomislavom Ražnjevićem. Pošto je kolega Ražnjević zaposlen u Muzeju tek dva mjeseca za sada su za zbirke zadužena oba djelatnika koji su ujedno jedini zaposlenici ovoga muzeja.

Zavičajni muzej Biograd na Moru opći je muzej zavičajnog tipa osnovan 1971. godine, a osnivač je Grad Biograd na Moru. Godine 2025. obilježena je obljetnica sto godina muzejske djelatnosti u Biogradu na Moru pošto je prije ovog muzeja djelovao Muzej hrvatske starine Biograd na moru (od 1925. godine).

Muzej je smješten u zgradi koja je spomenik kulture, a podignuta je na ruševinama srednjovjekovnih zidina krajem 18. i početkom 19. stoljeća. Muzej je zatvoren za javnost od početka 2025. godine, fundus je izmješten u prostor skladišta u zgradi smještenoj na ulazu u grad. Planirana je obnova zgrade europskim sredstvima koja će se provoditi dvije godine. U okviru projekta izvest će se novi stalni postav čiji stručni koncept, likovno oblikovanje prostora i vizualnog identiteta potpisuje Urbanex d. o. o. iz Zadra. Ovaj postav koncipiran uz koncept Ele Jurdane i Ane Filep (HPM) i predstavljat će povijest grada i broda Gnalića iz 16. stoljeća čiji teret čini važan dio Kulturno-povijesne zbirke muzeja.

Muzej ima Arheološki, Etnografski, Galerijski, Kulturno-povijesni i Povijesni odjel te Dokumentacijske zbirke. Etnografski odjel ima tri zbirke: Zbirku etnografskog tekstila i nakita, Zbirku tradicijskog gospodarstva i Zbirku tradicijskog kućnog inventara. Fundus ovih zbirki čini 394 muzejska predmeta.

Etnologinja Mira Hlanuda-Vegar bila je zaposlena u muzeju do 2015. godine kada je zaposlen Draženko Samardžić (teolog, filozof), a 2025. godine kao kustos zaposlen je Tomislav Ražnjević (povjesničar).

Čuvaonice etnografskih predmeta trenutno su smještene u prizemlju skladišnog objekta na ulazu u grad, a po završetku obnove bit će smještene u pomoćnim prostorijama po svim etažama muzejske zgrade.

Inventarne knjige se vode u bazi M++, a etnografske zbirke broje 378 muzejskih predmeta. Posljednja revizija muzejske građe je provedena 2015. godine te nije uvedena u bazu podataka. Sljedeća revizija planirana je po povratu predmeta u zgradu muzeja.

Dokumentacija

Prilikom posjeta ostvaren je uvid u muzejsku dokumentaciju. Inventarna knjiga vođena je po zbirkama tako *Inventarna knjiga Etnografske zbirke* obuhvaća inventarne brojeve od 1 do 456. Sadrže sljedeće kategorije za upis podataka: *inventarni broj; kategorija spomeničke vrijednosti; broj knjige ulaska; zbirka / odjeljenje; opis predmeta; autor / signatura / proizvođač; vrijeme postanka; materijal / tehnika; veličina / težina; broj komada; stanje / zaštitni zahvati; provenijencija – mjesto izvedbe / mjesto upotrebe / mjesto nalaza; način nabavke datum i broj spisa; ime i adresa prodavaoca ili darovatelja; cijena foto dia; inv. omot; smještaj; napomena.*

Uz inventarnu knjigu na razini etnografskih zbirki vođene su i inventarne kartice koje, uz podatak o nazivu muzeja i odjelu, sadrže sljedeće kategorije za upis podatka: *nalazište; vrijeme; materijal i tehnika; autor; veličina i težina; kategorija vrijednosti; inventarski broj; omot; smještaj; negativ; dia; opis; literatura; napomena.* Prilikom uvida nije utvrđen prvi i posljednji broj kartica jer nisu složene prema slijedu brojeva.

Od 2010. godine dokumentacija o muzejskim predmetima vodi u računalnom obliku, kroz bazu M++, a prelaskom na računalno vođenje inventarne knjige uveden je zajednički niz inventarnih brojeva za sve odjele i zbirke/na razini fundusa. Brojevi iz rukopisne inventarne knjige Etnografske zbirke u bazi imaju prefiks „E“ te su upisani u slijedu od 1 do 456. U bazi je za Etnografski odjel otvoreno 378 zapisa koji prema statistici broje 394 muzejska predmeta.

Zapisi su sistematiziranih kroz tri zbirke: Zbirka etnografskog tekstila i nakita (221), Zbirka tradicijskog gospodarstva (90) i Zbirka tradicijskog kućnog inventara (66). Svi zapisi u etnografskim zbirkama su označeni kao ubrojivi. Ukupno 378 zapisa ima pridruženu fotografiju, a samo jedan je bez fotografije. Procjena predmeta upisana je na 94 zapisa, na 3 zapisa unesen je iznos 0, a na 281 zapisu procjena nije upisana. Muzej u bazi vodi i Knjigu ulaska (1302 zapisa) i Knjigu izlaska (8 zapisa).

Preporuka je da se provjeri slijed brojeva u računalnoj inventarnoj knjizi te usporedi sa starom dokumentacijom, a kako bi se utvrdilo da li su u bazu podataka uneseni svi brojevi.

Dio zapisa potrebno je dopuniti podacima o nabavi. Također, preporuka je unijeti iznos procjene na onim zapisima na kojima on nedostaje, a zapise na kojima je unesen iznos u kunama konvertirati u eure.

Od fondova sekundarne dokumentacije kroz bazu S++ vode se sljedeći fondovi: Fototeka (5408), Dijateka (1), Digitalni i magnetski zapisi (249), Planoteka (2), Dokumentacijski crteži (2), Fonoteka (1), Hemeroteka (1), Izložbe (86), Posebna događanja (16), Pedagoška djelatnost (4), Izdavačka djelatnost (125), Konzervatorsko-restauratorski postupci (10), Marketing i odnosi s javnošću (1), Tekstovi (1), Dokumentacija o osnivanju i povijesti muzeja (72), Dokumenti (141), Evidencija terenskih izvještaja (2).

Čuvaonice

Zavičajni muzej je od 1973. godine smješten u zgradi koja je izgrađena na ruševinama srednjovjekovnih zidina početkom 19. st. Zgrada se nalazi na obali u središtu grada. Od početka 2025. godine zgrada je ispražnjena zbog obnove, a muzejski predmeti smješteni su u privremenu čuvaonicu.

Privremena čuvaonica:

Predmeti Etnografske zbirke pohranjeni su u privremenoj zajedničkoj čuvaonici koja se nalazi u prizemlju novoizgrađene zgrade na periferiji grada. Prostor je trenutno namijenjen samo pohranjivanju muzejske građe. Predmeti su smješteni u plastičnim kašetama, metalnim sanducima i položeni na pod te bez kontaktne zaštite naslagani jedan na drugi. Samo dio prozora je zasjenjen. Prostor je opremljen s klimatizacijskim sustavom te djeluje suho i čisto. Nisu postavljeni termohigrometri i ne bilježe se mikroklimatske vrijednosti.

O preventivnoj zaštiti predmeta brine kustos zbirke.

Preporuke za privremenu čuvaonicu:

Zbog unaprijedena zaštite pohranjenih predmeta prostor privremene čuvaonice trebalo bi opremiti s dovoljnim brojem otvorenih metalnih polica kako bi se predmeti odigli s poda, odmakli od zida i ne bi polagali jedan na drugi.

Preporuča se predmete koji stoje na otvorenom zaštititi *Tyvek* ili *Avos* tkaninom, dok polaganje predmeta jedan na drugi savjetujemo izbjegavati. Ukoliko nema druge mogućnosti predmete koji su položeni jedan na drugi potrebno je odvojiti *Tyvek* tkaninom ili *beskiselinskom* papirom, dok je teže predmete većih dimenzija potrebno odvojiti *Plastazote* muzejskom pjenom ili *Ethafoam* montažnom pjenom.

Police na kojima se nalazi keramika potrebno je protupotresno zaštititi konopcem ili sl. te potpuno zamračiti sve prozore. Također potrebno je postaviti termohigrometre i redovito bilježiti mikroklimatske vrijednosti.

Stalni postav:

U obnovljenom muzeju nije predviđeno izlaganje etnografske građe.

Čuvaonica

U obnovljenoj zgradi muzeja na svakoj etaži predviđene su prostorije za pohranu građe.

Preporuka je osigurati dovoljno prostora kako bi se svi predmeti mogli pravilno u skladu s muzeološkim standardnima, pohraniti u prostoru čuvaonica. Prostor čuvaonica opremiti ladičarima, ormarima i otvorenim policama i organizirati tako da se omogući lagan pristup predmetima uz dovoljno manevarskog prostora.

Prilikom pohrane sve je predmete potrebno odignuti s poda te odmaknuti od zida zbog bolje cirkulacije zraka. Predmete koji stoje na otvorenom zaštititi *Tyvek* tkaninom. Polaganje predmeta jedan na drugi poželjno je izbjegavati.

Police na kojima se nalazi keramika potrebno je protupotresno zaštititi konopcem ili sl. te potpuno zamračiti sve prozore. Potrebno je postaviti termohigrometre i redovito bilježiti mikroklimatske vrijednosti.

Preporuka za pohranu, preventivnu zaštitu i čišćenje tekstilnih predmeta

Preporuka je tekstilne predmete pohraniti u metalne ladičare i ormare prilagođene veličini predmeta. Metalni ladičari ili ormari koriste se samo u prostorijama s stabilnom mikroklimom. U slučaju da uvjeti nisu stabilni preporuka je koristiti higroskopske materijale kao što je drvo, ali treba izbjegavati drvo s visokim postotkom kiselosti. Drvene površine na koje se polaže tekstilni predmet svakako je potrebno obložiti *Melinex* folijom ili *beskiselinskom* ili pamučnom tkaninom prethodno opranom na 95 °C.

Ukoliko se predmeti pohranjuju na police, preporuka je da se pohranjuju položeni u *beskiselinske* kutije. Ukoliko su dobro očuvani trodimenzionalne tekstilne predmete moguće je pohraniti vješanjem na vješalicama. Općenito, vješalice na kojima vise tekstilni predmeti potrebno je obložiti poliesterskim vatinom i *Tyvek* tkaninom ili pamučnim platnom opranim na 95°C te izraditi zaštitne navlake od *Tyvek* tkanine ili pamučnog platna opranog na 95°C.

Čišćenje tekstilnih predmeta se vrši suhim postupkom muzejskim usisavačem ili mokrim postupkom (pranjem). Građa se mokro čisti nakon provjere stanja predmeta i provjere stabilnosti boje. Za građu izrađenu od pamuka, lana, konoplje koristi se kupka destilirane vode i pH neutralni deterđent *Orvus paste*, a za predmete od svile kupka destilirane vode i pH neutralni deterđent za restauratorsko čišćenje *Dehypon LS 45*. Preporuka je da su kade prilagođene veličini predmeta. Građa se suši položena vodoravno i nakon sušenja se relaksira. Građa se mokro može čistiti i na niskotlačnom stolu.

Tekstilni predmeti koji su u dobrom stanju, ali nestabilne boje ili se ne mogu tretirati mokro, mogu se čistiti kemijskim putem *Total TDC 2000* izoparafinskim otapalom za sustav čišćenja s ugljikovodikovim otapalima pri temperaturi do 55°C.

Ukoliko je vunena građa lokalno zahvaćena nametnicima, nakon čišćenja suhim postupkom usisavanjem potrebno ju je tretirati zamrzavanjem u ledenici 21 dan na temperaturi do -24°C. Nakon vađenja potrebno je ostaviti građu položenu na ravnoj podlozi da se tokom 24 sata postupno temperira. Predmeti koji se tretiraju zamrzavanjem ne smiju sadržavati vosak, staklo, lak, kosti, rogove.

Ako je zaraza većih razmjera valja provesti postupak zamagljivanja izložbenog prostora ili čuvaonica. Postupak zamagljivanja koristiti se i preventivno.

Na predmetima izrađenim od organskih materijala zahvaćenim nametnicima, pljesni i/ili mikroorganizmima moguće je primijeniti i tretman gama zrakama.

Ako se u ladicama ili kutijama za pohranu nalaze predmeti različitih sirovinskih sastava bilo bi poželjno odvojiti ih *beskiselinskim nepuferiranim* papirom.

Preporuka za nabavu:

-metalni ladičari, *beskiselinske* arhivske kutije, papir, *Tyvek*, *Avos*, Melinex polesterska folija, pH neutralni deterdženti, ovlaživača, odvlaživača, dataloggeri, termohigrometi, muzejske vitrine, UV zaštitne folije, vješalice (Crescat d.o.o. Nova Ves 8, Zagreb)

- metalni ladičari i metalni ormari

(Primat Logistika d.o.o, Zastavnice 11, Hrvatski Leskovac, Zagreb)

- muzejske lutke

(Denier d.o.o, Harambašićeva 13, Zagreb, Crescat d.o.o. Nova Ves 8, Zagreb)

- kemijsko čišćenje

(kemijska čistionica LEMIA d.o.o., Puškarićeva 104 c, Lučko, Zagreb, kontaktirati voditeljicu proizvodnje Martinu Pap)

- tretman gama zrakama

(Institut Ruđer Bošković, Bijenička cesta 54, Zagreb).

- zamagljivanje

(NZJZ Andrije Štampar, kontakt Ana Klobučar)

Zaključak

Nakon uvida u dokumentaciju, i stanje čuvaonica etnografskih predmeta Zavičajni muzej Biograd na Moru može se konstatirati kako je u muzejskoj dokumentaciji vidljiv stručni rad te da je muzejska dokumentacija vođena od početka djelovanja ustanove.

Predmeti koji se čuvaju u privremenoj čuvaonici smješteni su u plastičnim kašetama, metalnim sanducima i položeni na pod te bez kontaktne zaštite naslagani jedan na drugi, dok je dio prozora zasjenjen. Građa bi trebala nakon završetka obnove zgrade Muzeja (2027. godine) biti vraćena u prostor muzeja, a kada je planirana i revizija fundusa. Prilikom posjeta razgovarali smo i o planiranju i odvijanju izmještanja većeg broja predmeta te podijelili nedavna iskustva Etnografskoga muzeja u Zagrebu.

Uz preporuke koje donosi ovaj izvještaj stanje može biti unaprijeđeno. Također, uz manja novčana ulaganja u materijale za omatanje i skladištenje samih predmeta te uz manje preinake u načinu pohranjivanja predmeta. Veća ulaganja u opremu prostora čuvaonica svakako mogu donijeti i veći napredak po pitanju zaštite i izlaganja muzejskih predmeta.

Podsjećamo kako je na osnovu ovog izvještaja potrebno izraditi plan postupanja vezano uz uočene nedostatke ili plan mogućih poboljšanja u radu s predmetima fundusa i dokumentaciji muzeja vezanoj uz zbirke te isti poslati Muzejskom dokumentacijskom centru i matičarki I. razine.

U Zagrebu, 6. lipnja 2025.

Danijela Križanec-Beganović

matičarka I. razine za etnografske
muzeje i zbirke RH

Danijela Križanec-Beganović
Etnografski muzej
Trg Mažuranića 14
Zagreb

Muzejski dokumentacijski centar
Ilica 44
10000 Zagreb

Predmet: Izvještaj o matičnoj djelatnosti – Muzej seljačkih buna

U sklopu redovne planirane matične djelatnosti 26. rujna 2025. godine sam kao matičarka I. razine za etnografske muzeje i zbirke, s višom kustosicom dokumentaristicom Aleksandrom Vlatković i višom restauratoricom tehničarkom Ljiljanom Vilus Japec, posjetila Muzej seljačkih buna kako bi pregledala stanje fundusa i dokumentacije muzeja vezane uz etnografsku građu. Sastale smo se s kustosicom voditeljicom Etnografske zbirke Lidijom Kelemen koja nam je predstavila rad muzeja i pružila uvid u dokumentaciju, te koja nas je uz višeg restauratora tehničara Tomislava Drempetića-Hrčića i restauratora tehničara Jurja Lukinu provela kroz privremenu čuvaonicu etnografske građe. Voditeljica Etnografske zbirke u muzeju je zaposlena od 2018. godine sezonski kao vodič, a od 2022. godine na radnom mjestu kustosa. Obrazovanjem je povjesničaraka.

Muzej seljačkih buna specijalizirani je povijesni muzej osnovan je 1973. godine povodom 400. godišnjice Seljačke bune. Od 1993. godine sastavni je dio Muzeja Hrvatskog zagorja. Smješten je u baroknom dvorcu obitelji Oršić izgrađenom 1753. godine po nalogu grofa Krste II. Oršić i njegove supruge Josipe. Tijekom obnove zbog oštećenja izazvanih potresom 1880. godine na zapadnom pročelju mu je tom prilikom dodan klasicistički trijem s dorskim stupovima i timpanom. Godine dvorac 1924. kupuje gornjostubička seljačka zadruga, a u periodu od 1907. do 1970. godine dio se prostorija koristio za potrebe osnovne škole. Krajem Drugoga svjetskog rata oštećen je u savezničkom bombardiranju, a krajem šezdesetih godina 20. stoljeća počinje potpuna obnova s idejom muzeja i obilježavanja okrugle godišnjice Seljačke bune. Dvorac je okružen perivojem i vinogradom.

Na mjestu današnjeg dvorca prije je stajala utvrda Samci čiji je prvi poznati pisani trag onaj iz 1476. godine, a najpoznatija obitelj od više vlasnika je obitelj Gregorijanec. Danas su ispred samoga dvorca vidljivi ostaci nekadašnje utvrde.

Dvorac Oršić trenutno je (od listopada 2024. godine) u drugoj fazi obnove čiji je završetak planiran u lipnju 2026. godine. Muzeološka koncepcija novog stalnog postava autorica Vlatke Filipčić Maligec i Žarke Vujić odobrena je od Hrvatskog muzejskog vijeća. Na daljnjoj razradi tema ove koncepcije radit će kustosi Muzeja seljačkih buna. Postav će se realizirati nakon završetka obnove i provedenog natječaja za likovno oblikovanje. U novom postavu ostat će i etnografski dio vezan uz vinogradarstvo i vinarstvo (podrum) te život seljaka stubičkoga kraja.

Autor prvog tematskog scenarija postava Muzeja te povijesnog elaborata bio je povjesničar Josip Adamček dok su autori likovnog oblikovanja i scenarija Edo Kovačević i Zorislav Drempetić Hrčić. Autor muzeološke koncepcije posljednjeg stalnog postava iz 2002. godine (skinutog prije početka posljednje obnove) je Vladimir Maleković dok su stručne suradnice Goranka Horjan i Vlatka Filipčić Maligec te naknadno i Varina Jurica i Ivana Škiljan.

U sklopu Muzeja je i spomenik Seljačkoj buni i Matiji Gupcu kipara Antuna Augustinčića, također iz 1973. godine.

Muzej ima ustrojene zbirke: Arheološku, Etnografsku, Kulturno-povijesnu, Likovnu, Zbirku oružja i opreme, Zbirku razglednica i fotografija, Zbirku Viktorije Oršić te Zbirku zagorskog suvenira.

Etnografska zbirka osnovana je odmah po otvaranju Muzeja 1973. godine i to kao jedna od većih zbirki. Unatoč tomu, a pošto je muzej povijesni, do danas nije bilo zaposlenog etnologa. Prva voditeljica Zbirke bila je Vlasta Horvatić Gmaz. Zbirku je vodila i Goranka Kovačić (Horjan), kraće vrijeme Josip Kajinić i Varina Turk, a potom Vlatka Filipčić Maligec koja je vodi do 2022. godine te do zapošljavanja Lidije Kelemen. U planu je zapošljavanje još dva stručna djelatnika (uz postojeća četiri), pa je za nadati se kako će koji od njih biti i etnolog pošto je uočen i zavičajni karakter muzeja.

Predmeti Etnografske zbirke koji nisu u postavu ili posuđeni za izlaganje drugim muzejima (Veliki Tabor, Staro Selo Kumrovec) čuvali su se u čuvaonici na tavanu zgrade dvorca Oršić, dok se 42 muzejska predmeta čuvaju u čuvaonicama ili izlažu u okviru stalnoga postava Muzeja Staro Selo Kumrovec. S ovom posljednjom fazom obnove i ti prostori bit će obnovljeni dok je pokretna oprema za pohranu građe (ormari i ladičari i sl.) već nabavljena. Muzejska građa trenutno se čuva u skladišti tvornice Petra Nova d. o. o. na adresi Matije Gupca 10 u Gornjoj Stubici.

Etnografska zbirka je otvorena za sakupljanje novih predmeta, a u Muzeju se održavaju i povremene izložbe etnografskoga karaktera. Predmete stručno obrađuje kustosica voditeljica zbirke, dok se o njihovoj zaštiti brinu restauratori tehničari.

Inventarne knjige se vode u bazi M++, a Etnografska zbirka broji 504 muzejska predmeta uvedena kroz 578 zapisa. Posljednja revizija muzejske građe završena je Zapisnikom s datumom od 25. studenog 2024. godine.

Muzej ima dvanaest zaposlenika od kojih su četiri kustosa i dva restauratora tehničara, a godišnje ga posjeti oko 20.000 posjetitelja.

Dokumentacija

Prilikom posjeta ostvaren je uvid u muzejsku dokumentaciju. Inventarna knjiga *Knjiga inventara I / Muzej seljačkih buna Gornja Stubica* vođena je na razini muzeja za cjelokupni fundus i obuhvaća inventarne brojeve od 1 do 661. Sadrži sljedeće kategorije za upis podataka: *inventarni broj; kategorija spom. vrijednosti; broj knjige ulaska; zbirka / odjeljenje; opis predmeta; autor / signatura / proizvođač; vrijeme postanka; materijal / tehnika; veličina / težina; broj komada; stanje / zaštitni zahvati; provenijencija – mjesto izvedbe / mjesto upotrebe / mjesto nalaza; način nabavke datum i broj spisa; ime i adresa prodavaoca ili darovatelja; cijena foto dia; inv. omot; smještaj; napomena.*

Od 2001. godine dokumentacija o muzejskim predmetima vodi u računalnom obliku, u bazi M++. U Inventarnoj knjizi u bazi M++ otvoreno je ukupno 5972 zapisa. Za Etnografsku zbirku otvoreno je 578 zapisa od kojih su 2 označena kao logički zapisi. Zbirka prema statistici baze M++ broji 592 muzejska predmeta. Ukupno 518 zapisa Etnografske zbirke ima pridruženu fotografiju, dok je procjena unesena na 515 zapisa. Podatak o smještaju nije upisan na 175 zapisa. Posljednja revizija provedena je 2024. godine -preporučamo da se podatak o reviziji upiše u inventarnu knjigu (M++).

U slijedu brojeva na razini fundusa nedostaju brojevi: 28, 2226, 2228, 2236, 3253-3254, 3351-3353, 3371-3499, 3576, 3756, 5110-5117. Potrebno je utvrditi da li su brojevi koji nedostaju u slijedu dodijeljeni predmetima te koji je status tih predmeta (*pronađeni, nepronađeni, otpisani, dvostruko inventarizirani* i sl.), odnosno koji je status samog inventarnog broja. Preporuka je otvoriti zapise za brojeve za koje se utvrdi da do tada nisu bili upisani u bazu te ih razvrstati u odgovarajuće zbirke/mape zavisno od utvrđenog statusa.

Uz inventarnu knjigu Etnografske zbirke vođene su i inventarne kartice. Dvije su skupine kartica koje su identične prema svojoj strukturi, ali se sadržajno, tj. po upisanim podacima razlikuju. Jedna skupina kartica ima inventarni broj bez ikakvog prefiksa, dok druga skupina kartica sadrži inventarni broj s prefiksom E. Inventarnoj knjizi (staroj fizičkoj i onoj koja se danas vodi u računalnom obliku (M++)) odgovaraju kartice bez prefiksa. Ukoliko su uz predmete označene inventarnim brojem bez prefiksa vezani i inventarni brojevi s prefiksom E, potrebno je (ukoliko to već i nije napravljeno) povezati brojeve s prefiksom E (na karticama) s brojevima uvedenim u inventarnu knjigu kroz upisivanje podatka na postojeće zapise u bazi (npr. u rubriku „druge oznake“ ili „napomena“ i sl.).

Inventarne kartice sadrže sljedeće kategorije za upis podataka: *inventarni broj; naziv ustanove; zbirka; materijal i tehnika; predmet (autor, naziv, opis, stanje); legenda; inventarni broj; br. neg.; autor; snimljeno; signatura; veličina, težina; broj komada; inventirao; vrijeme; nalazište; mjesto izvedbe; mjesto upotrebe; kada i kako je dospio u muzej; nabavna cijena; kategorija vrijednosti; inventarni omot; foto, dia; literatura; smještaj; bilješka.* Poledina kartica je prazna.

Za cijeli Muzej vođena je zajednička *Knjiga ulaska predmeta*, od broja 1 (1973.) do 1135 koja sadrži sljedeće kategorije za upis podataka: *redni broj*; datum ulaska, broj spisa; *kratki opis predmeta*; *odakle predmet dolazi*; *stanje predmeta i veličina, težina*; *svrha ulaska*; *kome je predan na rukovanje*, *potpis primaoca*; napomena (inventirano i inventarni broj, kupljeno, sabrano, poklonjeno i broj spisa, cijena, vraćeno i potpis primaoca).

Vođena je i *Izlazna knjiga* (sv. 1, 1992), od broja 1 (1991.) do 157 (2001.) koja sadrži sljedeće kategorije za upis podataka: *redni broj*; *datum*; *spis kojim je izdan pr.*; *inv. br ili broj knj. ulaza*; *opis (naziv predmeta i količina – s osnovnim tehničkim karakteristikama (marka, tip, tvornički broj, model itd.))*; *vrijednost / razlog izlaza / tko preuzima djela*; *vraćeno*; napomena.

Ove knjige vode se kroz bazu podataka M++. Knjiga ulaska ima 1463 zapisa (ULZ-984/2000 do ULZ-1451/2024), a Knjiga izlaska ima 177 zapisa (IZL-2/2010 do IZL-179/2024).

U M++ se vodi i Knjiga pohrane koja sadrži 2031 zapis (POH-1 do POH-2204).

Od fondova sekundarne dokumentacije kroz bazu S++ vode se sljedeći fondovi: Fototeka (1124), Knjiga negativa (1); Dijateka (703); Digitalni i magnetski zapisi (3), Dokumentacijski crteži (48), Fonoteka (1), Hemeroteka (1857), Izložbe (195), Posebna događanja (154), Pedagoška djelatnost (154), Izdavačka djelatnost (313), Stručni i znanstveni rad (1), Konzervatorsko-restauratorski postupci (64), Marketing i odnosi s javnošću (1), Dokumentacija o osnivanju i povijesti muzeja (12), Evidencija terenskih izvještaja (4).

Čuvaonice i stalni postav

Muzejska zgrada je u obnovi, a sva je građa privremeno izmještena tako da je prilikom posjeta ostvaren je uvid u stanje i način pohrane u privremenoj čuvaonici.

Restauratorska radionica smještena je u suterenski prostor zasebnog objekta u blizini spomenika Seljačkoj buni i Matiji Gupcu. Prilikom obilaska nismo izvršili uvid.

Privremena čuvaonica:

Predmeti Etnografske zbirke pohranjeni su u zajedničkoj privremenoj čuvaonici. Prostor je opremljen metalnim samostojećim policama. Većina predmeta pohranjena je u kartonskim ili *beskiselinskim* kutijama i smještena na police. Predmeti većih dimenzija poput namještaja smješteni su na podu.

U čuvaonici je postavljen termohigrometar, mikroklimatske vrijednosti se prate ali se ne bilježe. Temperatura u čuvaonici regulira se klimatizacijskim sustavom. Prostor je zamračen, čist i suh.. Pod je obložen keramičkim pločicama.

O preventivnoj zaštiti predmeta, bez obzira na njihov sirovinski sastav, brinu restauratori tehničari.

Preporuke

Stalni postav i čuvaonica:

Preporuča se prilikom planiranja i postavljanja novog stalnog postava te opremanja čuvaonica držati se muzeoloških standarda o načinu izlaganja i prezentaciji muzejskih predmeta i njihovoj pohrani.

Privremena čuvaonica:

Preporuča se predmete odignuti s poda te odmaknuti od zida zbog bolje cirkulacije zraka, dok je polaganje predmeta jedan na drugi potrebno izbjegavati. Ukoliko nema druge mogućnosti, one teže i većih dimenzija koji su položeni jedan na drugi, potrebno je odvojiti *Plastazote* muzejskom pjenom ili *Ethafoam* montažnom pjenom.

Također se preporuča izbjegavati predmete oblagati najlonskom folijom.

Preporuča se redovito bilježiti mikroklimatske vrijednosti te ako je potrebno postaviti odvlaživače ili ovlaživače zraka kako bi se održavala što stabilnija mikroklima.

Preporuka za pohranu, preventivnu zaštitu i čišćenje tekstilnih predmeta

Preporuča se tekstilne predmete pohraniti u metalne ladičare i ormare prilagođene veličini predmeta. Metalni ladičari ili ormari koriste se samo u prostorijama s stabilnom mikroklimom. U slučaju da uvjeti nisu stabilni preporuka je koristiti higroskopske materijale kao što je drvo, ali treba izbjegavati drvo s visokim postotkom kiselosti. Drvene površine na koje se polaže tekstilni predmet svakako je potrebno obložiti *Melinex* folijom ili *beskiselinskom* ili pamučnom tkaninom prethodno opranom na 95 °C.

Ukoliko se predmeti pohranjuju na police, preporuka je da se pohranjuju položeni u *beskiselinske* kutije. Ukoliko su dobro očuvani trodimenzionalne tekstilne predmete moguće je pohraniti vješanjem na vješalicama. Općenito, vješalice na kojima vise tekstilni predmeti potrebno je obložiti poliesterskim vatinom i *Tyvek* tkaninom ili pamučnim platnom opranim na 95°C te izraditi zaštitne navlake od *Tyvek* tkanine ili pamučnog platna opranog na 95°C.

Čišćenje tekstilnih predmeta se vrši suhim postupkom muzejskim usisavačem ili mokrim postupkom (pranjem). Građa se mokro čisti nakon provjere stanja predmeta i provjere stabilnosti boje. Za građu izrađenu od pamuka, lana, konoplje koristi se kupka destilirane vode i pH neutralni deterdžent *Orvus paste*, a za predmete od svile kupka destilirane vode i pH neutralni deterdžent za restauratorsko čišćenje *Dehypon LS 45*. Preporuka je da su kade prilagođene veličini predmeta. Građa se suši položena vodoravno i nakon sušenja se relaksira. Građa se mokro može čistiti i na niskotlačnom stolu.

Tekstilni predmeti koji su u dobrom stanju, ali nestabilne boje ili se ne mogu tretirati mokro, mogu se čistiti kemijskim putem Total TDC 2000 izoparafinskim otapalom za sustav čišćenja s ugljikovodikovim otapalima pri temperaturi do 55°C.

Ukoliko je vunena građa lokalno zahvaćena nametnicima, nakon čišćenja suhim postupkom usisavanjem potrebno ju je tretirati zamrzavanjem u ledenici 21 dan na temperaturi do -24°C. Nakon vađenja potrebno je ostaviti građu položenu na ravnoj podlozi da se tokom 24 sata postupno temperira. Predmeti koji se tretiraju zamrzavanjem ne smiju sadržavati vosak, staklo, lak, kosti, rogove.

Ako je zaraza većih razmjera valja provesti postupak zamagljivanja izložbenog prostora ili čuvaonica. Postupak zamagljivanja koristiti se i preventivno.

Na predmetima izrađenim od organskih materijala zahvaćenim nametnicima, pljesni i/ili mikroorganizmima moguće je primijeniti i tretman gama zrakama.

Ako se u ladicama ili kutijama za pohranu nalaze predmeti različitih sirovinskih sastava bilo bi poželjno odvojiti ih *beskiselinskim nepuferiranim* papirom.

Preporuka za nabavu:

-metalni ladičari, *beskiselinske* arhivske kutije, papir, *Tyvek*, *Avos*, *Melinex* poliesterska folija, pH neutralni deterdženti, ovlaživača, odvlaživača, *dataloggeri*, termohigrometi, muzejske vitrine, UV zaštitne folije, vješalice (Crescat d.o.o. Nova Ves 8, Zagreb)

- metalni ladičari i metalni ormari

(Primat Logistika d.o.o, Zastavnice 11, Hrvatski Leskovac, Zagreb)

- muzejske lutke

(Denier d.o.o, Harambašićeva 13, Zagreb, Crescat d.o.o. Nova Ves 8, Zagreb)

- kemijsko čišćenje

(kemijska čistionica LEMIA d.o.o., Puškarićeva 104 c, Lučko, Zagreb, kontaktirati voditeljicu proizvodnje Martinu Pap)

- tretman gama zrakama

(Institut Ruđer Bošković, Bijenička cesta 54, Zagreb).

- zamagljivanje

(NZJZ Andrije Štampar, kontakt Ana Klobučar)

Zaključak

Predmeti koji se čuvaju u privremenoj čuvaonici uglavnom su smješteni kartonske ili *beskiselinske* kutije i položeni su na police dok su predmeti većih dimenzija položen na pod. Prostor je čist i održavan.

Zaključak

Nakon uvida u dokumentaciju, stanje čuvaonica etnografskih predmeta i stalni postav Muzeja seljačkih buna može se konstatirati kako je u muzejskoj dokumentaciji vidljiv kontinuirani stručni rad te da je muzejska dokumentacija vođena od početka djelovanja ustanove.

Predmeti koji se čuvaju u privremenoj čuvaonici uglavnom su smješteni *beskiselinske* kutije i položeni na police dok su predmeti većih dimenzija položeni na pod. Prostor je čist i održavan.

Uz preporuke koje donosi ovaj izvještaj stanje može biti unaprijeđeno uz novčana ulaganja u materijale za omatanje i skladištenje samih predmeta te uz manje preinake u načinu pohranjivanja predmeta. Posebno je važno obratiti pažnju na pohranjivanje predmeta s obzirom da će se predmeti pohraniti u novoobnovljenom prostoru muzejske čuvaonice u novu opremu prilagođenu potrebama čuvanja muzejske građe.

Podsjećamo kako je na osnovu ovog izvještaja potrebno izraditi plan postupanja vezano uz uočene nedostatke ili plan mogućih poboljšanja u radu s predmetima fundusa i dokumentaciji muzeja vezanoj uz zbirke te isti poslati Muzejskom dokumentacijskom centru i matičarki I. razine.

U Zagrebu, 30. listopada 2025.

Danijela Križanec-Beganović

matičarka I. razine za etnografske
muzeje i zbirke RH

Danijela Križanec-Beganović
Etnografski muzej
Trg Mažuranića 14
Zagreb

Muzejski dokumentacijski centar
Ilica 44
10000 Zagreb

Predmet: Izvještaj o matičnoj djelatnosti – Kninski muzej

U sklopu redovne planirane matične djelatnosti 23. svibnja 2025. godine sam kao matičarka I. razine za etnografske muzeje i zbirke s višom kustosicom dokumentaristicom Aleksandrom Vlatković i višom restauratoricom tehničarkom Ljiljanom Vilus Japec posjetila Kninski muzej kako bi pregledala stanje fundusa i dokumentacije muzeja vezane uz etnografsku građu. Sastale smo se s kustosicom etnologinjom Zojom Radić koja nam je predstavila rad muzeja, pružila uvid u dokumentaciju te nas provela kroz stalni postav i čuvaonice etnografske građe. Zoja Radić je zaposlena u Muzeju od 1984. godine (s prekidom u radu od 1995. – 2007.) i prvi je i jedini etnolog zaposlen u muzeju do danas. Sama se brine o primarnoj zaštiti predmeta u postavu i čuvaonicama.

Kninski muzej opći je muzej zavičajnoga tipa, osnovan je 1969. godine pod imenom Zavičajni muzej kninske krajine Knin. Županija zadarsko-kninska nakon Domovinskog rata preko Povjerenstva za očuvanje i zaštitu kulturnih dobara na oslobođenim područjima uspostavlja rad Muzeja, čiji rad formalno-pravno pokriva Narodni muzej iz Zadra. Osnivačka je prava od Županije 1997. godine preuzima Grad Knin kada i kada muzej mijenja naziv u Kninski muzej.

Smješten je u kninskoj tvrđavi, zaštićenome spomeniku kulture i jednome od najvećih i najvrjednijih spomenika fortifikacijske arhitekture u Dalmaciji. Svoj današnji izgled tvrđava je dobila pod venecijanskom upravom u razdoblju između 1688. i 1713. godine.

Muzej ima ustrojene odjele: Arheološki, Etnografski, Galerijski, Geološko-paleontološki te Kulturno-povijesni. Etnologinja Zoja Radić voditeljica je Etnografske zbirke koja je podijeljena tematski na: predmete društvene i duhovne kulture, fotografije i razglednice, gospodarstvo, kućni inventar, nošnje i nakit, rukotvorstvo i obrte, suvenire i tradiciju u suvremenoj primjeni. Etnografski predmeti su u manjem broju prisutni u muzeju i prije 1984. godine i dolaska etnologinje u muzej, no njenim dolaskom i pripreme za stalni postav (otvoren 1989.) počinju se aktivnije sakupljati u okviru stručnoga rada. Od tada se nekoliko puta interveniralo u njega.

Čuvaonice etnografskih predmeta smještene su u nekoliko prostora u raznim zgradama muzeja. O njima, kao i o onima u postavu se brine kustosica.

Inventarne knjige se vode u bazi M++, a Etnografska zbirka broji 1211 muzejskih predmeta. Revizija muzejske građe nije nikada provedena.

Dokumentacija

Prilikom posjeta ostvaren je uvid u muzejsku dokumentaciju. Inventarna knjiga Etnografskog odjela vodi se od 2006. godine u računalnom obliku, kroz bazu M++, sistematizirana je kroz sljedeće zbirke: Etnografska zbirka (1211), Društvena i duhovna kultura (0), Fotografije i razglednice (0), Gospodarstvo (0), Kućni inventar (1), Nošnje i nakit (2), Rukotvorstvo i obrti, Suveniri i tradicija u suvremenoj primjeni (0). Zapisi za predmete trenutno se nalaze unutar Etnografske zbirke, a u planu je razvrstati ih kroz druge etnografske zbirke. Navedeno nije do sada učinjeno zbog tehničkih razloga. Oblik inventarne oznake u bazi za etnografske predmete je inventarni broj i sufiks E. Raspon brojeva u Etnografskom odjelu je od 1-E do 1188-E.

Od stare rukopisne dokumentacije o muzejskim predmetima vođena je zajednička Knjiga ulaska koja sadrži sljedeće kategorije za upis podataka: redni broj; *datum ulaska predmeta, broj spisa; kratki opis predmeta; odakle predmet dolazi; stanje predmeta i veličina, težina; svrha ulaska; kome je predmet predan na rukovanje / potpis primaoca; napomena (inventirano i inventarni broj, kupljeno, sabrano, poklonjeno i broj spisa, cijena, vraćeno i potpisano primaoca)*. Vođena je od broja 1 do 192.

Za Etnografski odjel vođene su i inventarne kartice koje nisu složene slijedom brojeva pa nije utvrđen prvi i posljednji broj kartica. Prisutna su dva tipa kartica. Jedan tip kartice, uz podatak o nazivu muzeja (Muzej Kninske krajine - Knin) i odjelu, sadrži sljedeće kategorije za upis podataka: *inventarni broj; smještaj; fototeka; mjesto nalaza; način nabave; dimenzije; materijal; opis*. Uz navedene kategorije koje su otisnute na kartici, rukopisno su dodane i sljedeće kategorije: *književni naziv; naziv u dijalektu; vrijeme porijekla; lokalitet proizvodnje; da li je original, reprodukcija, kopija; tehnika; ornament; stanje*. Na poleđini kartice, uz mjesto za fotografiju, otisnute su sljedeće kategorije: *objavljeno; literatura; analogije; napomena*. Drugi tip kartice također sadrži podatak o nazivu muzeja (Muzej Kninske krajine - Knin) te sljedeće kategorije za upis podataka: *inventarni broj; zbirka; materijal i tehnika; predmet (autor, naziv, opis, stanje); signatura; veličina, težina; broj komada; inventirano; vrijeme; nalazište; mjesto izvedbe; mjesto upotrebe; kada i kako je dospio u muzej; nabavna cijena; kategorije vrijednosti; inventarni omot; foto, dia; literatura; smještaj; bilješka*.

Zbog tehničkih razloga prilikom posjeta nije bilo moguće provjeriti određene statističke podatke (procjena, fotografije, ubrojivost).

Preporuka je na zapisima dopuniti i urediti podatke o nabavi predmeta.

Čuvaonice i stalni postav

Stalni postav:

Stalni postav Etnografske zbirke smješten je u prizemlju jedne od zgrada u okviru Kninske tvrđave. Predmeti su izloženi u zatvorenim vitrinama i na otvorenom, ali zaštićeni visokim staklenim pregradama. Odjeća je izložena na metalnim nosačima, predmeti većih dimenzija poput namještaja izloženi su položeni na podu.

Predmeti i izložbeni prostor su čisti i održavani. Prozori nisu zasjenjeni te nisu postavljeni termohigrometri i ne bilježe se mikroklimatske vrijednosti.

Čuvaonice:

Predmeti Etnografske zbirke pohranjeni su u hodniku uz ured kustosice te u tri čuvaonice u drugim zgradama muzeja. U hodniku je u označenim metalnim sanducima pohranjen dio tekstilnih predmeta koji su uredno složeni i obloženi *Tyvek* tkaninom.

U potkrovlju iste zgrade nalazi se čuvaonica koju Etnografska zbirka dijeli s drugim zbirkama muzej. Predmeti su većim djelom pohranjeni u metalne sanduke i *beskiselinske* kutije, no s obzirom da nedostaje policica neki predmeti su smješteni na podu i položeni jedan na drugi. Dio njih obložen je *Tyvek* tkaninom, dok dio nije zaštićen. U ovoj čuvaonici vanjska vrata nisu zatvorena staklom već samo drvenim griljama.

Druga čuvaonica nalazi se u prizemnoj prostoriji zgrade u kojoj je stalni postav Etnografske zbirke. U toj čuvaonici predmeti su također pohranjeni u metalnim sanducima i položeni na pod jedan na drugi, ali svi oni koji su na otvorenom obloženi su *Tyvek* tkaninom. Prostor djeluje vlažno, a prozor je zasjenjen drvenim griljama.

Treća čuvaonica nalazi se u potkrovlju crkve Svete Barbare i ovdje nismo ostvarili uvid.

U čuvaonicama nisu postavljeni termo higrometri i ne bilježe se mikroklimatske vrijednosti, a o preventivnoj zaštiti predmeta brine kustosica zbirke.

Preporuke

Stalni postav:

Preporuča se predmete koji su položeni direktno na pod podići na odgovarajuće podeste. Također, preporuča se metalne nosače na kojima su izloženi tekstilni predmeti obložiti poliesterskim vatelinom i prethodno opranom pamučnom tkaninom odgovarajuće boje.

Preporuča se postaviti termo higrometre i redovito bilježiti mikroklimatske vrijednosti, a ukoliko je potrebno postaviti odvlaživače kako bi se održavala što stabilnija mikroklima.

Preporuča se postaviti UV zaštitne folije na prozore.

Čuvaonice:

Preporuča se prostor čuvaonica opremiti dovoljnim brojem metalnih polica te ga organizirati tako da se omogući što lakši pristup predmetima i osigura manevarski prostor.

Potrebno je sve predmete odignuti s poda te odmaknuti od zida zbog bolje cirkulacije zraka. Polaganje predmeta jedan na drugi potrebno je izbjegavati. Ukoliko nema druge mogućnosti, one teže i većih dimenzija, a koji su položeni jedan na drugi, potrebno je odvojiti *Plastazote* muzejskom pjenom ili *Ethafoam* montažnom pjenom.

Police na kojima se nalazi keramika potrebno je protupotresno zaštititi konopcem ili sl. U čuvaonici smještenoj u potkrovlju vanjska vrata potrebno je zatvoriti staklom.

U sve čuvaonice poželjno je postaviti termohigrometre i redovito bilježiti mikroklimatske vrijednosti te ako je potrebno postaviti odvlaživače kako bi se održavala što stabilnija mikroklima.

Preporuka za pohranu, preventivnu zaštitu i čišćenje tekstilnih predmeta

Preporuka je tekstilne predmete pohraniti u metalne ladičare i ormare prilagođene veličini predmeta. Metalni ladičari ili ormari koriste se samo u prostorijama s stabilnom mikroklimom. U slučaju da uvjeti nisu stabilni preporuka je koristiti higroskopske materijale kao što je drvo, ali treba izbjegavati drvo s visokim postotkom kiselosti. Drvene površine na koje se polaže tekstilni predmet svakako je potrebno obložiti *Melinex* folijom ili *beskiselinskom* ili pamučnom tkaninom prethodno opranom na 95 °C.

Ukoliko se predmeti pohranjuju na police, preporuka je da se pohranjuju položeni u *beskiselinske* kutije. Ukoliko su dobro očuvani trodimenzionalne tekstilne predmete moguće je pohraniti vješanjem na vješalicama. Općenito, vješalice na kojima vise tekstilni predmeti potrebno je obložiti poliesterskim vatinom i *Tyvek* tkaninom ili pamučnim platnom opranim na 95°C te izraditi zaštitne navlake od *Tyvek* tkanine ili pamučnog platna opranog na 95°C.

Čišćenje tekstilnih predmeta se vrši suhim postupkom muzejskim usisavačem ili mokrim postupkom (pranjem). Građa se mokro čisti nakon provjere stanja predmeta i provjere stabilnosti boje. Za građu izrađenu od pamuka, lana, konoplje koristi se kupka destilirane vode i pH neutralni deterdžent *Orvus paste*, a za predmete od svile kupka destilirane vode i pH neutralni deterdžent za restauratorsko čišćenje *Dehypon LS 45*. Preporuka je da su kade prilagođene veličini predmeta. Građa se suši položena vodoravno i nakon sušenja se relaksira. Građa se mokro može čistiti i na niskotlačnom stolu.

Tekstilni predmeti koji su u dobrom stanju, ali nestabilne boje ili se ne mogu tretirati mokro, mogu se čistiti kemijskim putem *Total TDC 2000* izoparafinskim otapalom za sustav čišćenja s ugljikovodikovim otapalima pri temperaturi do 55°C.

Ukoliko je vunena građa lokalno zahvaćena nametnicima, nakon čišćenja suhim postupkom usisavanjem potrebno ju je tretirati zamrzavanjem u ledenici 21 dan na temperaturi do -24°C. Nakon vađenja potrebno je ostaviti građu položenu na ravnoj podlozi da se tokom 24 sata

postupno temperira. Predmeti koji se tretiraju zamrzavanjem ne smiju sadržavati vosak, staklo, lak, kosti, rogove.

Ako je zaraza većih razmjera valja provesti postupak zamagljivanja izložbenog prostora ili čuvaonica. Postupak zamagljivanja koristiti se i preventivno.

Na predmetima izrađenim od organskih materijala zahvaćenim nametnicima, pljesni i/ili mikroorganizmima moguće je primijeniti i tretman gama zrakama.

Ako se u ladicama ili kutijama za pohranu nalaze predmeti različitih sirovinskih sastava bilo bi poželjno odvojiti ih *beskiselinskim nepuferiranim* papirom.

Preporuka za nabavu:

-metalni ladičari, *beskiselinske* arhivske kutije, papir, *Tyvek*, *Avos*, Melinex polesterska folija, pH neutralni deterdženti, ovlaživača, odvlaživača, dataloggeri, termohigrometi, muzejske vitrine, UV zaštitne folije, vješalice (Crescat d.o.o. Nova Ves 8, Zagreb)

- metalni ladičari i metalni ormari

(Primat Logistika d.o.o, Zastavnice 11, Hrvatski Leskovac, Zagreb)

- muzejske lutke

(Denier d.o.o, Harambašićeva 13, Zagreb, Crescat d.o.o. Nova Ves 8, Zagreb)

- kemijsko čišćenje

(kemijska čistionica LEMIA d.o.o., Puškarićeva 104 c, Lučko, Zagreb, kontaktirati voditeljicu proizvodnje Martinu Pap)

- tretman gama zrakama

(Institut Ruđer Bošković, Bijenička cesta 54, Zagreb).

- zamagljivanje

(NZJZ Andrije Štampar, kontakt Ana Klobučar)

Zaključak

Nakon uvida u dokumentaciju, stanje čuvaonica etnografskih predmeta i stalni postav Kninskog muzeja može se konstatirati kako je u muzejskoj dokumentaciji vidljiv stručni rad te da je muzejska dokumentacija vođena od početka djelovanja ustanove.

Predmeti koji se čuvaju u čuvaonicama uglavnom su smješteni metalne sanduke (tekstil) i u kutije od *beskiselinskih* materijala, dok je dio predmeta posložen na otvorenim policama i položen na pod. Stalni postav je čist i održavan.

Uz preporuke koje donosi ovaj izvještaj stanje može biti unaprijeđeno uz novčana ulaganja u materijale za omatanje i skladištenje samih predmeta, uz manje preinake u načinu pohranjivanja predmeta te uz ulaganje u ostakljivanje vrata. Veća ulaganja svakako mogu donijeti i veći napredak po pitanju zaštite i izlaganja muzejskih predmeta.

Podsjećamo kako je na osnovu ovog izvještaja potrebno izraditi plan postupanja vezano uz uočene nedostatke ili plan mogućih poboljšanja u radu s predmetima fundusa i dokumentaciji muzeja vezanoj uz zbirke te isti poslati Muzejskom dokumentacijskom centru i matičarki I. razine.

U Zagrebu, 9. lipnja 2025.

Danijela Križanec-Beganović
matičarka I. razine za etnografske
muzeje i zbirke RH

Danijela Križanec-Beganović
Etnografski muzej
Trg Mažuranića 14
Zagreb

Muzejski dokumentacijski centar
Ilica 44
10000 Zagreb

Predmet: Izvještaj o matičnoj djelatnosti – Zavičajni muzej Ozalj

U sklopu redovne planirane matične djelatnosti 7. studenoga 2025. godine sam kao matičarka I. razine za etnografske muzeje i zbirke s višom kustosicom dokumentaristicom Aleksandrom Vlatković i višom restauratoricom tehničarkom Ljiljanom Vilus Japec posjetila Zavičajni muzej Ozalj kako bi pregledala stanje fundusa i dokumentacije muzeja vezane uz etnografsku građu. Sastale smo se s ravnateljem i voditeljem muzejskih zbirki Stjepanom Bezjakom te dokumentaristom Miroslavom Razumom koji su nam predstavili rad muzeja, pružili uvid u dokumentaciju, u čuvaonice etnografske građe te nas proveli kroz stalni postav muzeja i Etno parkom Ozalj.

Zavičajni muzej Ozalj opći je zavičajni muzej, a osnovan je 1971. godine „nasljeđujući“ Muzej Družbe „Braća hrvatskoga zmaja“ (osnovo 1930. godine Emil Laslowski i do Drugoga svjetskog rata). Prve muzejske djelatnosti započinju i ranije, još 1885. godine, te su vezane uz arheološka iskapanja u blizini Staroga grada Ozlja.

U muzeju su danas zaposlena četiri djelatnika – tri stručna (ravnatelj/kustos, dokumentarist, muzejski pedagog) te spremačica. Smješten je u dijelu Staroga grada Ozlja, u prostoru koji Grad Ozalj iznajmljuje od Družbe hrvatskoga zmaja koja je vlasnik ovoga spomenika kulture. Muzej kao samostalna ustanova djeluje od 2010. godine kada je odijeljen od Pučkog narodnog učilišta Ozalj (danas Pučko otvoreno učilište Katarina Zrinska – Ozalj). Uz stalni postav i Etno park Ozalj u muzeju se održavaju i izložbe povremenog karaktera, a od 2015. godine i godišnja međunarodna izložba čipke kojom se nastoji okupiti i promovirati čipkarska tradicija cijele Hrvatske i šire.

Muzej ima ustrojene zbirke: Arheološku, Etnografsku, Galerijsku, Kulturno-povijesnu, Sakralnu, Zbirku dokumenata i Zbirku fotografija. Ravnatelj i kustos muzeja Stjepan Bezjak (magistar hrvatskoga jezika i književnosti te povijesti) voditelj je prvih pet zbirki dok je dokumentarist Miroslav Razum voditelj Zbirke dokumenata i Zbirke fotografija.

Uz ove zbirke muzej skrbi i o pohranama koje su uglavnom rezultat sklanjanja crkvene građe u suradnji s Hrvatskim restauratorskim zavodom tijekom Domovinskoga rata, a čega je velik dio vraćen vlasnicima, no manji dio je ipak ostao i trenutno se čuva u muzeju.

Etno park Ozalj u sastavu je muzeja, a osnovan je 1988. godine s ciljem očuvanja tradicijske baštine vezane uz stanovanje i arhitekturu. Osnutak je rezultat izrade popisa objekata tradicijske baštine od strane Republičkog zavoda u svrhu zaštite kulturne baštine započetog 1985. godine. Tijekom popisivanja nastala je ideja o zaštiti lokalne tradicijske graditeljske baštine ovoga kraja koja je i realizirana osnivanjem etno parka u Ozlju nekoliko godina kasnije.

Etno park Ozalj smješten je manje od kilometar od samoga centra Ozlja, uz cestu koja vodi prema selu Trg. Postavom je predstavljena tradicijska arhitektura i uporabni predmeti predindustrijske svakodnevice - stambeni i gospodarski objekti opremljeni gospodarskom opremom i kućnim inventarom. Objekti su izvedeni od tesanih drvenih greda spojenih „hrvaškim vuglima“, dok su krovovi objekata prekriveni raženom slamom („škopom“) te svjedoče o sve rjeđim primjerima tradicijskog seoskog graditeljstva. Etno park Ozalj nema mokri čvor, prostor za prihvata posjetitelja kao ni pedagošku radionicu.

U muzeju nikada nije bio zaposlen etnolog, a do 2018. godine je bio zaposlen samo jedan stručni djelatnik. Godine 2018. zapošljava se muzejski dokumentarist, a 2019. godine pedagog što je donekle olakšalo djelovanje muzeja. Ipak, s obzirom na sadržaj zbirke i broj posjetitelja te na veličinu i dislociranost Etno parka svakako bi bilo potrebno ovome timu pridružiti i muzejskog tehničara te restauratora, a vrlo bi nas veselio i zaposleni etnolog s obzirom na zavičajni karakter muzeja te na zahtjevnost vođenja Etno parka.

Etnografska zbirka prema dokumentaciji broji 1629 predmeta (1374 zapisa) koji su uneseni u bazu podataka koja se vodi kroz M++. O zaštiti predmeta brinu se kustos i dokumentarist uz pomoć muzejske spremačice te znalaca o održavanju tekstilnih predmeta iz lokalnih kulturno-umjetničkih društava. Prvi kustos zbirke je bio Martin Vajdić, školski profesor koji je bio ljubitelj i sakupljač etnografske baštine.

U Zavičajnom muzeju ne postoji etnografski stalni postav, a od etnografskih predmeta izložena je samo vitrina koja s oglašljem iz sela Trg s kapicom *jalbom*, okvirom za izradu čipke *lucej* s primjerom čipke izvedene lokalno zastupljenom tehnikom *šprang*. Dio etnografskih predmeta izložen je u okviru stalnog postava Etno parka Ozalj.

Čuvaonice etnografskih predmeta smještene su u prostorijama u Starome gradu Ozlju zajedno s predmetima drugih zbirke te u prostoriji smještenoj u prizemlju gradskoga poglavarstva grada Ozlja.

Posljednja revizija fundusa muzeja provedena je 2020. godine, a nova je upravo u pripremi.

Dokumentacija

Prilikom posjeta ostvaren je uvid u muzejsku dokumentaciju. Inventarna knjiga vođena je u tri sveska za cjelokupni fundus. Prvi svezak je vođen od 1974. do 1983. godine (od inventarnog broja 1 do 1254), drugi od 1984. do 2006. godine (od inventarnog broja 1255 do 2419), a treći od 2007. godine na dalje (od inventarnog broja 2420 do 2692). Sva tri sveska inventarne knjige sadrže sljedeće kategorije za upis podataka: *inventarni broj; kategorija spom. vrijednosti; broj knjige ulaska; zbirka / odjeljenje; opis predmeta; autor / signatura / proizvođač; vrijeme postanka; materijal / tehnika; veličina / težina; broj komada; stanje / zaštitni zahvati; provenijencija – mjesto izvedbe / mjesto upotrebe / mjesto nalaza; način nabavke datum i broj spisa; ime i adresa prodavaoca ili darovatelja; cijena foto dia; inv. omot; smještaj; napomena.*

Od 1982. godine uvedena je zasebna knjiga u koju su upisivani etnografski predmeti – *Inventar etnografske zbirke*. Vođena je od broja 1 do 282, a sadrže sljedeće kategorije za upis podataka: *broj; datum; predmet (preimenovana kategorija – Naslov i mjesto); mjesto (preimenovana kategorija – Cijena); proizvodnja (preimenovana kategorija – Godište); stanje (preimenovana kategorija – Brojevi); kupnja (preimenovana kategorija – Dobavljač); Vrijednost; kom. (preimenovana kategorija – Uvezano / Neuvezano); signatura; napomena.* U inventarnoj knjizi Etnografske zbirke inventarni brojevi iz zajedničke inventarne knjige zabilježeni su u rubrici *Signatura*.

Od 2004. godine dokumentacija o muzejskim predmetima vodi u računalnom obliku, kroz bazu M++. U inventarnoj knjizi koja se vodi u M++ fundus otvoreno je ukupno 5864 zapisa sistematiziranih kroz sljedeće zbirke: Arheološka zbirka (700), Etnografska zbirka (1374), Galerija slika (819), Kulturno-povijesna zbirka (1385), Sakralna zbirka (171), Zbirka dokumenata (965) i Zbirka fotografija (450). Slijed inventarnih brojeva zajednički je na razini fundusa, a predmeti Etnografske zbirke nose inventarne brojeve u rasponu od 152 do 4597.

Etnografska zbirka prema statistici baze M++ broji 1629 muzejskih predmeta obrađenih na 1374 zapisa od kojih su svi označeni kao ubrojivi, a ni je dan nije označen kao logički. Ukupno 1338 zapisa Etnografske zbirke ima pridruženu fotografiju. U bazu nije upisan iznos procjene predmeta te je preporuka isti unijeti. U slijedu brojeva na razini fundusa nedostaju brojevi: 1112, 3058, 3128, 3129, 3130, 3132 i 3133. Potrebno je utvrditi da li su brojevi koji nedostaju u slijedu dodijeljeni predmetima te koji je status predmeta (pronađeni, nepronađeni, otpisani, duplo inventarizirani i sl.), odnosno koji je status broja. Preporuka je otvoriti zapise za brojeve za koje se utvrdi da do tada nisu bili upisani u bazu te ih razvrstati u odgovarajuće zbirke/mape zavisno od utvrđenog statusa.

Posljednja revizija provedena je 2020. godine, a podatak o provedenoj reviziji zabilježen je u bazu, u skupinu podataka o Identifikacijskim brojevima. Podatak o nepronađenim predmetima upisan je u skupinu podataka o Smještaju predmeta, kategorija Trenutačni status. Podatak o smještaju na razini fundusa nije upisan na 172 zapisa od kojih se dio zapisa odnosi na nepronađene predmete koji se vode kao ukradeni.

Uz inventarnu knjigu Muzeja vođene su i inventarne kartice te su izdvojene i grupirane po zbirka. Kartice sadrže sljedeće kategorije za upis podataka: *inventarni broj; naziv ustanove; zbirka; materijal i tehnika; predmet (autor, naziv, opis, stanje); signatura; veličina, težina; broj komada; vrijeme; nalazište; mjesto izvedbe; mjesto upotrebe; kada i kako je dospio u muzej; nabavna cijena; kategorija vrijednosti*. Kartici je pridružena fotografija, a poledina je kartica prazna.

Knjiga ulaska nije vođena već je evidencija ulaska predmeta napravljena retrogradno, na temelju reversa i ugovora. Podaci za knjigu ulaska upisivani su u obrazac za vođenje muzejske dokumentacije dostupan na stranicama Muzejskog dokumentacijskog centra. Tako je, koliko je to bilo moguće, rekonstruiran ulazak predmeta u Muzej od otprilike 1972. godine.

Sekundarna dokumentacija se još ne vodi kroz bazu S++, a dokumentacijska se građa prikuplja i sistematizira prema vrsti građe - fotografije, plakati, katalogi, muzejska izdanja te novinski isječci. Evidencija izložbi se vodi u dokumentu u Wordu.

Čuvaonice i stalni postav

Stalni postav:

Stalni postav Zavičajnog muzeja Ozalj smješten je u prostorijama na drugom katu Staroga grada Ozlja. U sklopu stalnog postava predmeti Etnografske zbirke izloženi su u dvije zatvorene vitrine - u jednoj je izloženo nekoliko predmeta vezanih za čipkarstvo ozaljskoga kraja, a u drugoj manje brave i metalni dijelovi alatka, dok su na drvenoj konstrukciji za izlaganje izložene brave većih dimenzija. Na prozorima nema UV zaštite i nisu zasjenjeni. Veliki problem je vlaga koju djelatnici muzeja pokušavaju kontrolirati odvlaživačima, a tijekom zime grijalicama. Postavljen je jedan termohigrometar. Mikroklimatske vrijednosti ne bilježe se svakodnevno.

Velik dio predmeta Etnografske zbirke izložen je unutar tradicijskih objekata Etno parka Ozalj - četiri stambena i pet pomoćnih gospodarskih zgrada (tri do sada uređene). Zgrade su drvene, dio ih je pokriven raženom slamom, a dio glinenim crijepom. U kućama je pod obložen drvenim daskama, dok je u pomoćnim gospodarskim objektima zemljani. Unutar svake zgrade predmeti su postavljeni na način da prikazuju svakodnevni život i običaje na ozaljskom području u 19. i ranom 20. stoljeću. Manji predmeti izloženi su obješeni na zid ili položeni na muzejske predmete većih dimenzija, poput stolova ili škrinja. Predmeti većih dimenzija (npr. namještaj) izloženi su položeni na podu. Tekstilni predmeti složeni su na policama ormara, obješeni na vješalice ili položeni na namještaj. Predmeti i izložbeni prostor djeluju čisti i održavani. Prozori su zasjenjeni pamučnim zavjesama, nisu postavljeni termohigrometri te se ne bilježe mikroklimatske vrijednosti. S obzirom na način gradnje i starost objekata te da je samo u jednoj kući uvedena električna energija teško je regulirati mikroklimatske uvjete.

Čuvaonice:

Čuvaonice Etnografske zbirke nalaze u dvije prostorije na prvom katu Staroga grada Ozlja te u prostoriji u prizemlju Gradskoga poglavarstva grada Ozlja.

Čuvaonica u Starome gradu opremljena je metalnim i drvenim policama. Drvena građa manjih dimenzija te keramički predmeti raspoređeni po tipu položeni su na police. Dio predmeta smješten je u *beskiselinske* kutije, a dio je smješten u obične kartonske kutije. Keramika nije protupotresno zaštićena. Drveni predmeti većih dimenzija, poput namještaja i tkalačkih stanova, položeni su na pod, dok su neki od predmeta položeni su jedan na drugi.

Na prozorima nema UV zaštite, ali su djelomično zasjenjeni. Veliki problem je vlaga koju djelatnici muzeja pokušavaju kontrolirati odvlaživačima, a tijekom zime grijalicama.

U čuvaonici u novoobnovljenoj zgradi Gradskoga poglavarstva su većim djelom smješteni tekstilni predmeti Etnografske zbirke. Prostor je opremljen metalnim policama. Na police su smještene označene *beskiselinske* kutije u kojima je pohranjena tekstilna građa. Manji dio predmeta pohranjen je u obične kartonske kutije smještene na police. Prozori nisu zasjenjeni. Predmeti i prostor djeluju čisto, uredno i održavano. U prostor je postavljen termohigrometar i odvlaživač.

Muzej nema stručnu službu tako da o preventivnoj zaštiti brine kustos voditelj zbirke. Restauracija se obavlja s vanjskim licenciranim restauratorima.

Preporuke

Stalni postav:

Preporuča se postaviti veći broj termohigrometara i redovito bilježiti mikroklimatske vrijednosti što je posebno važno u ovakvim vrstama povijesnih objekata bez postojećih sustava za kontroliranje mikroklimatskih uvjeta. Preporuča se postaviti UV zaštitne folije na prozore.

Čuvaonica:

Potrebno je sve predmete odignuti s poda te odmaknuti od zida zbog bolje cirkulacije zraka. Polaganje predmeta jedan na drugi potrebno je izbjegavati. Ukoliko nema druge mogućnosti, one teže i većih dimenzija, a koji su položeni jedan na drugi, potrebno je odvojiti *Plastazote* muzejskom pjenom ili *Ethafoam* montažnom pjenom. Preporuča se police, pogotovo one s keramikom protupotresno zaštititi. Također se preporuča izbjegavati predmete oblagati najlonskom folijom.

Preporuka je u čuvaonicama redovito bilježiti mikroklimatske vrijednosti. Na prozore preporuča se postaviti komarnike te ih potpuno zasjeniti.

Preporuka za pohranu, preventivnu zaštitu i čišćenje tekstilnih predmeta

Preporuka je tekstilne predmete pohraniti u metalne ladičare i ormare prilagođene veličini predmeta. Metalni ladičari ili ormari koriste se samo u prostorijama s stabilnom mikroklimom. U slučaju da uvjeti nisu stabilni preporuka je koristiti higroskopske materijale kao što je drvo, ali treba izbjegavati drvo s visokim postotkom kiselosti. Drvene površine na koje se polaže tekstilni

predmet svakako je potrebno obložiti *Melinex* folijom ili *beskiselinskom* ili pamučnom tkaninom prethodno opranom na 95 °C.

Ukoliko se predmeti pohranjuju na police, preporuka je da se pohranjuju položeni u *beskiselinske* kutije. Ukoliko su dobro očuvani trodimenzionalne tekstilne predmete moguće je pohraniti vješanjem na vješalicama. Općenito, vješalice na kojima vise tekstilni predmeti potrebno je obložiti poliesterskim vatinom i *Tyvek* tkaninom ili pamučnim platnom opranim na 95°C te izraditi zaštitne navlake od *Tyvek* tkanine ili pamučnog platna opranog na 95°C.

Čišćenje tekstilnih predmeta se vrši suhim postupkom muzejskim usisavačem ili mokrim postupkom (pranjem). Građa se mokro čisti nakon provjere stanja predmeta i provjere stabilnosti boje. Za građu izrađenu od pamuka, lana, konoplje koristi se kupka destilirane vode i pH neutralni deterdžent *Orvus paste*, a za predmete od svile kupka destilirane vode i pH neutralni deterdžent za restauratorsko čišćenje *Dehypon LS 45*. Preporuka je da su kade prilagođene veličini predmeta. Građa se suši položena vodoravno i nakon sušenja se relaksira. Građa se mokro može čistiti i na niskotlačnom stolu.

Tekstilni predmeti koji su u dobrom stanju, ali nestabilne boje ili se ne mogu tretirati mokro, mogu se čistiti kemijskim putem *Total TDC 2000* izoparafinskim otapalom za sustav čišćenja s ugljikovodikovim otapalima pri temperaturi do 55°C.

Ukoliko je vunena građa lokalno zahvaćena nametnicima, nakon čišćenja suhim postupkom usisavanjem potrebno ju je tretirati zamrzavanjem u ledenici 21 dan na temperaturi do -24°C. Nakon vađenja potrebno je ostaviti građu položenu na ravnoj podlozi da se tokom 24 sata postupno temperira. Predmeti koji se tretiraju zamrzavanjem ne smiju sadržavati vosak, staklo, lak, kosti, rogove.

Ako je zaraza većih razmjera valja provesti postupak zamagljivanja izložbenog prostora ili čuvaonica. Postupak zamagljivanja koristiti se i preventivno.

Na predmetima izrađenim od organskih materijala zahvaćenim nametnicima, pljesni i/ili mikroorganizmima moguće je primijeniti i tretman gama zrakama.

Ako se u ladicama ili kutijama za pohranu nalaze predmeti različitih sirovinskih sastava bilo bi poželjno odvojiti ih *beskiselinskim nepuferiranim* papirom.

Preporuka za nabavu:

-metalni ladičari, *beskiselinske* arhivske kutije, papir, *Tyvek*, *Avos*, *Melinex* poliesterska folija, pH neutralni deterdženti, ovlaživača, odvlaživača, dataloggeri, termohigrometi, muzejske vitrine, UV zaštitne folije, vješalice (Crescat d.o.o. Nova Ves 8, Zagreb)

- metalni ladičari i metalni ormari

(Primat Logistika d.o.o, Zastavnice 11, Hrvatski Leskovac, Zagreb)

- muzejske lutke

(Denier d.o.o, Harambašićeva 13, Zagreb, Crescat d.o.o. Nova Ves 8, Zagreb)

- kemijsko čišćenje

(kemijska čistionica LEMIA d.o.o., Puškarićeva 104 c, Lučko, Zagreb, kontaktirati voditeljicu proizvodnje Martinu Pap)

- tretman gama zrakama

(Institut Ruđer Bošković, Bijenička cesta 54, Zagreb).

- zamagljivanje

(NZJZ Andrije Štampar, kontakt Ana Klobučar)

Zaključak

Nakon uvida u dokumentaciju, stanje čuvaonica etnografskih predmeta i stalni postav Zavičajnoga muzeja Ozalj može se konstatirati kako je u muzejskoj dokumentaciji vidljiv kontinuirani stručni rad te da je muzejska dokumentacija vođena od početka djelovanja ustanove.

Predmeti se u čuvaonicama čuvaju uglavnom su smješteni kartonske kutije i položeni na metalne police dok su predmeti većih dimenzija položen na pod. Stalni postav je čist i održavan.

Uz preporuke koje donosi ovaj izvještaj stanje može biti unaprijeđeno uz novčana ulaganja u materijale za omatanje i skladištenje samih predmeta, uz manje preinake u načinu pohranjivanja predmeta. Veća ulaganja svakako mogu donijeti i veći napredak po pitanju zaštite i izlaganja muzejskih predmeta.

Podsjećamo kako je na osnovu ovog izvještaja potrebno izraditi plan postupanja vezano uz uočene nedostatke ili plan mogućih poboljšanja u radu s predmetima fundusa i dokumentaciji muzeja vezanoj uz zbirke te isti poslati Muzejskom dokumentacijskom centru i matičarki I. razine.

Dostavlja se:

1. Muzejski dokumentacijski centar
2. Zavičajni muzej Ozalj
3. Grad Ozalj

U Zagrebu, 9. prosinca 2025.

Danijela Križanec-Beganović
matičarka I. razine za etnografske
muzeje i zbirke RH

Danijela Križanec-Beganović
Etnografski muzej
Trg Mažuranića 14
Zagreb

Muzejski dokumentacijski centar
Ilica 44
10000 Zagreb

Predmet: Izvještaj o matičnoj djelatnosti – Muzej Prigorja

U sklopu redovne planirane matične djelatnosti 24. studenoga 2025. godine sam kao matičarka I. razine za etnografske muzeje i zbirke s višom kustosicom dokumentaristicom Aleksandrom Vlatković i višom restauratoricom tehničarkom Ljiljanom Vilus Japec posjetila Muzej Prigorja kako bi pregledala stanje fundusa i dokumentacije muzeja vezane uz etnografsku građu. Sastale smo se voditeljicom Etnografske zbirke etnologinjom Reom Drvar koja nam je predstavila rad muzeja, pružila uvid u dokumentaciju (uz dokumentaristicu Irenu Vidošević), u čuvaonice etnografske građe.

Muzej Prigorja opći je zavičajni muzej, osnivač mu je Grad Zagreb. Osnutak 1977. godine potaknut je otkrićem 1975. godine te naknadnim istraživanjima arheološkog lokaliteta na brijegu Kuzelin kod Donje Glavnice. Smješten je u zgradi kasnobarokne kurije s kraja 18. stoljeća koju su podigli kanonici Zagrebačkog kaptola. Projekt djelomične obnove muzeja koji je počeo 2023. godine dovršen je 2024. godine, a trenutno počinje novi projekt parcijalne obnove zgrade (podrum, potkrovlje i dr.). Uredski prostori smješteni su u susjednoj zgradi javne namjene, zajedno s Centrom za kulturu Sesvete i knjižnicom.

U muzeju radi jedanaest djelatnika – šest stručnih (kustos arheolog/ravnatelj, kustos etnolog, kustos povjesničar, kustos akademski slikar, kustos dokumentarist, kustos muzejski pedagog), potom stručni suradnik za marketing i komunikacije s javnošću te viši muzejski tehničar. Nažalost, odlaskom Dubravke Habuš-Skendžić u Muzeju je ugašeno radno mjesto konzervatora restauratora.

Muzej nema stalni postav, ali izrađen je koncept postava kojega je autorica Žarka Vujić, dok su suradnici kustosi muzeja. U muzeju se održavaju izložbe povremenog karaktera.

U Muzeju su ustrojene Arheološka, Etnografska, Likovna i Povijesna zbirka. Voditeljica Etnografske zbirke od 2023. godine je etnologinja Rea Drvar koja je zbirku preuzela bez primopredaje zbog okolnosti prijevremenog umirovljenja voditeljice.

Prvi zaposleni kustos etnolog bila je Nadja Maglica koja je ujedno radila na oblikovanju muzejskih zbirki iz inicijalnog muzejskog fundusa. Nakon nje je od 1989. do 199. godine bila je zaposlena etnologinja Snježana Jurišić, a potom je dugogodišnji staž ostvarila etnologinja Jagoda Vondraček koja je ovdje bila zaposlena do svog umirovljenja 2022. godine. Od 2023. godine zbirku vodi etnologinja Rea Drvar.

Etnografska zbirka je najbrojnija muzejska zbirka i broji 3196 predmeta (3189 zapisa) koji su uneseni u bazu podataka koja se vodi kroz M++. Oko 500 predmeta još nije inventarizirano.

O zaštiti predmeta brine se voditeljica zbirke uz povremeno angažiranje licenciranih restoratora. za pojedinačne predmete.

Čuvaonice etnografskih predmeta smještene su u Sesevskoj kuriji (potkrovlje i prostorija na prvome katu), dok se dio predmeta trenutno nalazi pohranjen u jednoj od hala bivše tvornice Sljeme (zgrada restorana).

Posljednja revizija fundusa muzeja provedena je 2019. godine. Nova revizija je na pojedinim zbirkaama u provedbi, dok će se na Etnografskoj zbirci početi provoditi u 2026. godini.

Dokumentacija

Prilikom posjeta ostvaren je uvid u muzejsku dokumentaciju. Inventarna knjiga vođena je na razini zbirki te je etnografska građa vođena kroz *Inventarnu knjigu Muzeja Prigorja – Etnografska zbirka* koja obuhvaća inventarne brojeve od 1 do 1115 te je zaključena 31.12.2008. godine brojem 1115. Sadrži sljedeće kategorije za upis podataka: *inventarni broj; kategorija spomeničke vrijednosti; broj knjige ulaska; zbirka / odjeljenje; opis predmeta; autor / signatura / proizvođač; vrijeme postanka; materijal / tehnika; veličina / težina; broj komada; stanje / zaštitni zahvati; provenijencija – mjesto izvedbe / mjesto upotrebe / mjesto nalaza; način nabavke datum i broj spisa; ime i adresa prodavaoca ili darovatelja; cijena; foto / dia; inv. omot; smještaj; napomena.*

Od 2002. godine dokumentacija o muzejskim predmetima vodi se u računalnom obliku, kroz bazu podataka M++. U Inventarnoj knjizi koja se vodi u bazi M++ otvoreno je ukupno 8706 zapisa. fundus je sistematiziran kroz sljedeće zbirke: Arheološka zbirka (2612), Etnografska zbirka (3189), Likovna zbirka (480), Povijesna zbirka (1899), Zbirka Vesne Parun (17), Studijska građa (1), a uz evidenciju Otpisana građa (507) otvorena je i Zbirka za pregled (1). Zapisi iz stare rukopisne Inventarne knjige prepisani su u računalnu bazu te su zadržane inventarne oznake s prefiksom koji označava zbirku. Inventarna oznaka Etnografske zbirke sadrži prefiks EZ i crticu između prefiksa i broja. Zajednički slijed brojeva na razini fundusa počinje s brojem 2290.

Za Etnografsku zbirku otvoreno je 3189 zapisa, a prema statistici baze Zbirka broji 3196 muzejskih predmeta. Ukupno 3111 zapisa Etnografske zbirke ima pridruženu fotografiju, dok je procjena unesena na svih 3189 zapisa. U bazu je upisan podatak o reviziji provedenima 2003. i 2011. godine. U slijedu brojeva na razini fundusa u inventarnoj knjizi (M++) nedostaju brojevi: 5156 do 5250, 6872 do 6875, 8253 do 8727, 8809 do 8901 te 8919 do 8926. Potrebno je utvrditi da li su brojevi koji nedostaju dodijeljeni predmetima te koji je status predmeta (pronađeni, nepronađeni, otpisani, duplo inventarizirani i sl.), odnosno koji je status broja. Preporuča se otvoriti zapise onim brojevima za koje se utvrdi da do tada nisu bili upisani u bazu te ih razvrstati u odgovarajuće zbirke/mape zavisno od utvrđenog statusa.

Za Etnografsku zbirku uz inventarnu knjigu vođene su i inventarne kartice, od inventarnog broja 1 do 975. Kartice sadrže sljedeće kategorije za upis podataka: *inventarni broj; naziv ustanove; zbirka / grupa; materijal i tehnika; predmet (autor, naziv, opis, stanje); signatura; veličina, težina; broj komada; inventirao; vrijeme; nalazište; mjesto izvedbe; mjesto upotrebe; kada i kako je dospio u muzej; nabavna cijena; kategorija vrijednosti; inventarni omot; foto, dia; literatura; smještaj*. Poledina kartice uz pridruženu fotografiju sadrži sljedeće kategorije za upis podataka: *predmet – nastavak; bilješka; restauratorski zahvat*.

Uz inventarne kartice vođene su i kartice koje se odnose na restauratorsko-konzervatorske zahvate (od broja KRP-1 do KRP-264), a sadrže sljedeće kategorije za upis podataka: *AOP šifra predmeta; naziv ustanove; zbirka; inv. broj / red. broj; naziv predmeta; vlasnik; nalazište i kad je nađen; spomenička vrijednost; opis predmeta i mjere; stanje predmeta prije postupka; datacija, materijal, fotografija*. Na poledini kartice su sljedeće kategorije za upis podataka: *podaci o uvjetima gdje je predmet nađen i ranije konzervatorske intervencije; konzervatorska ispitivanja; tok konzervacije i kasnije zapažanja; obradio; datum*. Ove kartice prepisane su u S++, u fond Konzervatorsko-restauratorski postupci.

Od fondova sekundarne dokumentacije kroz bazu S++ vode se sljedeći fondovi: Fototeka (6290), Dijateka (1), Digitalni i magnetski zapisi (1), Planoteka (1), Dokumentacijski crteži (132), Videoteka (103), Fonoteka (1), Hemeroteka (903), Izložbe (569), Posebna događanja (69), Pedagoška djelatnost (191), Izdavačka djelatnost (327), Stručni i znanstveni rad (1), Konzervatorsko-restauratorski postupci (264), Marketing i odnosi s javnošću (1), Medijateka (507), Projekti (1), Dokumentacija o osnivanju i povijesti muzeja (17), Dokumenti (1), Evidencije terenskih izvještaja (1), Obavijesti (1).

Čuvaonice i stalni postav

Stalni postav:

Otvaranje stalnog postava Etnografske zbirke planiran je u 2026. godini u prostorijama prvog kata Sesevetske kurije.

Čuvaonice:

Čuvarnice Etnografske zbirke Muzeja Prigorja smještene su na dvije lokacije, u novoobnovljenoj kasnobaroknoj Sesevskoj kuriji iz 18. stoljeća i u zgradi radničkog restorana nekadašnje mesne industrije Sljeme. Sve su čuvaonice opremljene metalnim samostojećim policama.

Čuvaonica za tekstilnu i papirnatu građu smještena je u izdvojenoj prostoriji na prvom katu Sesevske kurije. Tekstil je pohranjen u označenim i po mjeri izrađenim *beskiselinskim* kutijama koje su smještene na police. Pod je obložen drvenim parketima, na prozorima su postavljene UV zaštitne folije, ali nisu zasjenjeni i nemaju komarnike.

Drvena građa smještena je na otvorenoj galeriji u potkrovlju Sesevske kurije, a iznad dvorane za povremene izložbe. Položena je na police i raspoređena po tipu građe te označena i jednim djelom zaštićena omatanjem u *Avos* tkaninu ili prekrivena navlakama od žutice. U planu je postavljanje metalne mreže za pohranu alatki.

Čuvaonica za predmete većih dimenzija (poput pokućstva i sl.) nalazi se u prostoriji u visokom prizemlju restoranske zgrade nekadašnje mesne industrije Sljeme. Predmeti su položeni na metalne police te na pod bez zaštite. Neki od predmeta pohranjeni su u kartonskim kutijama smještenim na police. Prozori nisu zasjenjeni. U postupku je nabava UV zaštitnih folija za prozore te podesta kako bi se svi predmeti odigli s poda.

Čuvaonice djeluju organizirano, čisto i uredno i s dobrim mikroklimatskim uvjetima. Muzejska građa djeluje čista i održavana. Čuvaonice su opremljene odvlaživačima i ovlaživačima.

Muzej nema stručnu službu tako da o preventivnoj zaštiti brine kustosica voditeljica zbirke. Restauracija se obavlja kod licenciranih restauratora.

Mjere se mikroklimatske vrijednosti, ali ne kontinuirana u svim prostorima čuvaonica zbog nedovoljnog broja termohigrometara. Godišnje preventivno zamagljivanje vrši se u suradnji s NZJZ Andrija Štampar.

Preporuke

Čuvaonice:

Preporuča se zatvoriti prostor čuvaonice na galeriji kako bi se potpuno odvojio od izložbenog prostora.

Preporuča se potpuno zasjeniti i postaviti komarnike na prozore u svim čuvaonicama.

Preporuča se prilikom pohrane sve predmete i kutije s predmetima odmaknuti od zida zbog bolje cirkulacije zraka. Polaganje predmeta jedan na drugi preporučljivo je izbjegavati. Ukoliko nema druge mogućnosti potrebno ih je odvojiti *Plastazote* muzejskom pjenom ili *Ethafoam* montažnom pjenom.

Preporuča se nabava dovoljnog broja termohigrometra kako bi se mogli postaviti u sve čuvaonice i redovito bilježiti mikroklimatske vrijednosti.

Preporuke za pohranu, preventivnu zaštitu i čišćenje tekstilnih predmeta

Preporuča se tekstilne predmete pohraniti u metalne ladičare i ormare prilagođene veličini predmeta, ali tako da se metalni ladičari ili ormari koriste samo u prostorijama s stabilnom mikroklimom. U slučaju da uvjeti nisu stabilni preporuča se koristiti higroskopske materijale kao što je drvo, ali treba izbjegavati drvo s visokim postotkom kiselosti. Drvene površine na koje se polažu tekstilni predmeti potrebno je obložiti *Melinex* folijom ili *beskiselinskom* ili pamučnom tkaninom prethodno opranom na 95 °C.

Ukoliko se predmeti pohranjuju na police preporuča se da se pohranjuju položeni u *beskiselinske* kutije. Ukoliko su dobro očuvani trodimenzionalne tekstilne predmete moguće je pohraniti vješanjem na vješalicama. Općenito, vješalice na kojima vise tekstilni predmeti potrebno je obložiti poliesterskim vatinom i *Tyvek* tkaninom ili pamučnim platnom opranim na 95°C te izraditi zaštitne navlake od *Tyvek* tkanine ili pamučnog platna opranog na 95°C.

Čišćenje tekstilnih predmeta vrši se suhim postupkom muzejskim usisavačem ili mokrim postupkom (pranjem). Građa se „mokro“ čisti nakon provjere stanja predmeta i provjere stabilnosti boje. Za građu izrađenu od pamuka, lana, konoplje koristi se kupka destilirane vode i pH neutralni deterdžent *Orvus paste*, a za predmete od svile kupka destilirane vode i pH neutralni deterdžent za restauratorsko čišćenje *Dehypon LS 45*. Preporuka je da su kade prilagođene veličini predmeta. Građa se suši položena vodoravno i nakon sušenja se relaksira. Građa se „mokro“ može čistiti i na niskotlačnom stolu.

Tekstilni predmeti koji su u dobrom stanju, ali nestabilne boje ili se ne mogu tretirati „mokro“ mogu se čistiti kemijskim putem *Total TDC 2000* izoparafinskim otapalom za sustav čišćenja s ugljikovodikovim otapalima pri temperaturi do 55°C.

Ukoliko je vunena građa lokalno zahvaćena nametnicima, nakon čišćenja suhim postupkom usisavanjem potrebno ju je tretirati zamrzavanjem u ledenici 21 dan na temperaturi do -24°C. Nakon vađenja potrebno je ostaviti građu položenu na ravnoj podlozi da se tokom 24 sata postupno temperira. Predmeti koji se tretiraju zamrzavanjem ne smiju sadržavati vosak, staklo, lak, kosti, rogove.

Ako je zaraza većih razmjera valja provesti postupak zamagljivanja izložbenog prostora ili čuvaonica. Postupak zamagljivanja koristiti se i preventivno.

Na predmetima izrađenim od organskih materijala zahvaćenim nametnicima, pljesni i/ili mikroorganizmima moguće je primijeniti i tretman gama zrakama.

Ako se u ladicama ili kutijama za pohranu nalaze predmeti različitih sirovinskih sastava bilo bi poželjno odvojiti ih *beskiselinskim nepuferiranim* papirom.

Preporuka za nabavu:

- metalni ladičari, *beskiselinske* arhivske kutije, papir, *Tyvek*, *Avos*, Melinex polesterska folija, pH neutralni deterdženti, ovlaživača, odvlaživača, *dataloggeri*, termohigrometi, muzejske vitrine, UV zaštitne folije, vješalice (Crescat d.o.o. Nova Ves 8, Zagreb)
- metalni ladičari i metalni ormari
(Primat Logistika d.o.o, Zastavnice 11, Hrvatski Leskovac, Zagreb)
- muzejske lutke
(Denier d.o.o, Harambašićeva 13, Zagreb, Crescat d.o.o. Nova Ves 8, Zagreb)
- kemijsko čišćenje
(kemijska čistionica LEMIA d.o.o., Puškarićeva 104 c, Lučko, Zagreb, kontaktirati voditeljicu proizvodnje Martinu Pap)
- tretman gama zrakama
(Institut Ruđer Bošković, Bijenička cesta 54, Zagreb).
- zamagljivanje
(NZJZ Andrije Štampar, kontakt Ana Klobučar)

Zaključak

Nakon uvida u dokumentaciju, stanje čuvaonica etnografskih predmeta i stalni postav Muzeja Prigorja može se konstatirati kako je u muzejskoj dokumentaciji vidljiv kontinuirani stručni rad te da je muzejska dokumentacija vođena od početka djelovanja ustanove.

Predmeti se u čuvaonicama čuvaju uglavnom smješteni kartonske kutije i položeni na metalne police, dok su predmeti većih dimenzija položen na pod.

Uz preporuke koje donosi ovaj izvještaj stanje može biti unaprijeđeno uz novčana ulaganja u materijale za omatanje i skladištenje samih predmeta, uz manje preinake u načinu pohranjivanja predmeta. Veća ulaganja svakako mogu donijeti i veći napredak po pitanju zaštite i izlaganja muzejskih predmeta.

Podsjećamo kako je na osnovu ovog izvještaja potrebno izraditi plan postupanja vezano uz uočene nedostatke ili plan mogućih poboljšanja u radu s predmetima fundusa i dokumentaciji muzeja vezanoj uz zbirke te isti poslati Muzejskom dokumentacijskom centru i matičarki I. razine.

Dostavlja se:

1. Muzejski dokumentacijski centar
2. Muzej Prigorja
3. Grad Zagreb

U Zagrebu, 19. prosinca 2025.

Danijela Križanec-Beganović
matičarka I. razine za etnografske
muzeje i zbirke RH

Danijela Križanec-Beganović
Etnografski muzej
Trg Mažuranića 14
Zagreb

Muzejski dokumentacijski centar
Ilica 44
10000 Zagreb

Predmet: Izvještaj o matičnoj djelatnosti – Gradski muzej Čazma

U sklopu redovne planirane matične djelatnosti 12. rujna 2025. godine sam kao matičarka I. razine za etnografske muzeje i zbirke s višom kustosicom dokumentaristicom Aleksandrom Vlatković i višom restauratoricom tehničarkom Ljiljanom Vilus Japec posjetila Gradski muzej Čazma kako bi pregledala stanje fundusa i dokumentacije muzeja vezane uz etnografsku građu. Sastale smo se s ravnateljicom muzeja dr. sc. Majom Ceptić Rogić te voditeljicom Etnografske zbirke kustosicom Jadrankom Kruljac-Sever koje su nam predstavile rad muzeja, pružile uvid u dokumentaciju, u čuvaonicu etnografske građe te nas provele kroz stalni postav Moslavačke tradicijske kuće u Gornjem Mikloušu 45. Voditeljica Etnografske i Tehničke zbirke i zbirke obrta je Jadranka Kruljac-Sever koja je u muzeju zaposlena od 2001. godine (politolog) i koja sama brine o primarnoj zaštiti predmeta u postavu i čuvaonicama.

Gradski muzej Čazma opći je gradski muzej, a osnovan je 1958. godine pod imenom Zavičajni muzej od strane volontera Društva prijatelja muzeja. Tijekom vremena mijenjao je nazive (Muzej narodne revolucije, Povijesni muzej itd.), a od 2002. godine djeluje pod sadašnjim nazivom – Gradski muzej Čazma. U muzeju je zaposleno šest djelatnika – tri stručna (povjesničarka, povjesničarka umjetnosti i muzeologinja (ravnateljica) te politologinja, domar i dvije spremačice.

Tijekom vremena Muzej je povremeno djelovao u okviru Narodnog sveučilišta „Slavko Kolar“ čiji je pravni slijednik današnji Centar za kulturu Čazma i u čijem okviru Muzej i danas djeluje. Stalne izložbe muzeja postavljene su u Galeriji Anton Cetin i Galeriji Aleksandar Marks, etnografska je građa postavljena u Moslavačkoj tradicijskoj kući u Gornjem Mikloušu 45, dok se u zgradi Centra za kulturu Čazma u dvije galerije održavaju izložbe povremenog karaktera.

Muzej ima ustrojene zbirke: Arheološku antičku, Arheološku prapovijesnu, Arheološku srednjovjekovnu, Etnografsku, Numizmatičku, Povijesnu, Prirodoslovnu, Tehničku zbirku i zbirku obrta, Umjetničku, Zavičajnu, Zbirku dokumenata, Zbirku fotografija, Zbirku namještaja,

Zbirku NOB-a, Zbirku oružja, Zbirku pohrane, Zbirku razglednica i Memorijalne zbirke Ive Horvata, Slavka Kolara, Aleksandra Marksa i Milana Krena.

Do 2007. godine muzej je djelovao u zgradi vojnokrajiških satnika u kojoj su bili vrlo loši uvjeti za provođenje muzejske djelatnosti koja je zbog toga preseljena u zgradu Centra za kulturu na Trgu Čazmanskog kaptola 13. Zgrada vojnokrajiških satnika trenutno je u temeljitoj obnovi od 2022. godine, a trebala bi biti završena polovicom 2026. godine. Planiran je i novi stalni postav koji se priprema u suradnji s vanjskim suradnicima, a koji neće obuhvaćati etnografske teme i predmete.

Etnografski stalni postav je smješten u trosobnoj tradicijskoj moslavačkoj kući kupljenoj 2008. godine, a koja je otvorena za javnost od 2010. godine. Djelomično je sanirana 2024. godine, no bez konzervatorskog nadzora pošto nije zaštićeno kulturno dobro (što su uvjetovale trenutne okolnosti). Iako je otvorena za javnost Moslavačka tradicijska kuća nema mokri čvor, prostor za prihvata posjetitelja niti pedagošku radionicu (do sada nisu pronađena sredstva za realizaciju ovih planova).

Etnografska te Tehnička zbirka i zbirka obrta među prvim su osnovanim zbirkama muzeja. Čuvaonica etnografskih predmeta smještena je u prostoriji Centra za kulturu Čazma. O njima, kao i o onima u postavu se brine voditeljica zbirke koja navodi kako je u trenutku preuzimanja ove dvije zbirke njihovo stanje bilo problematično zbog neadekvatnih uvjeta čuvanja predmeta. Stoga je građa 2007. godine premještena u prostor Kulturnog centra, dok se danas čuva u Centru za kulturu Čazma i u postavu u Moslavačke tradicijske kuće u Gornjem Mikloušu. Iz tog razloga su 2001. godine napravljeni otpisi predmeta koji su bili uništeni zbog uvjeta pohrane i neadekvatne brige o njima. U muzeju nikada nije bio zaposlen etnolog.

Inventarne knjige se vode u bazi M++, a Etnografska zbirka broji 771 muzejski predmet, dok Tehnička zbirka i zbirka obrta sadrži 498 muzejskih predmeta. Posljednja revizija muzejske građe provedena je 2023. godine.

Dokumentacija

Prilikom posjeta ostvaren je uvid u muzejsku dokumentaciju. Inventarna knjiga vođena je po zbirkama, a Etnografska zbirka upisana je u *Inventarnu knjigu (Etnografska)* (*Numizmatika*) (*Drvo*) i obuhvaća inventarne brojeve od ET-1 do ET-395. Sadrži sljedeće kategorije za upis podataka: inventarni broj; *kategorija spomeničke vrijednosti*; broj knjige ulaska; zbirka / odjeljenje; opis predmeta; autor / signatura / proizvođač; vrijeme postanka; materijal / tehnika; veličina / težina; broj komada; stanje / zaštitni zahvati; provenijencija – mjesto izvedbe / mjesto upotrebe / mjesto nalaza; način nabavke datum i broj spisa; ime i adresa prodavaoca ili darovatelja; cijena foto dia; inv. omot; smještaj; napomena. Ova knjiga zaključena je 18. rujna 2007. nakon čega se vođenje inventarne knjige i muzejske dokumentacije nastavlja u računalnom obliku u programu M++. Uz inventarnu knjigu na razini zbirke vođene su i kartice koje uz podatak o zbirci sadrže sljedeće kategorije za upis podatka: *inventarni broj*; *lokalitet*; *književni naziv*; *naziv*

u dijalektu; vrijeme porijekla; lokalitet proizvodnje; da li je original, reprodukcija, kopija; kada i kako je dospio u muzej; materijal; tehnika; ornament; stanje; opis; komada; dimenzije; težina; osnovna funkcija; nabavna cijena; kategorija vrijednosti; sign. smještaja; sign. fototeke; inventarni omot; bilješka. Na poledini kartice predviđeno je mjesto za upis sljedećih kategorija podataka: opis – nastavak; literatura; restauratorski zahvati; inventirao.

U Inventarnoj knjizi koja se vodi u bazi M++ za Etnografsku zbirku otvoreno je 795 zapisa (806 muzejskih predmeta), a za Tehničku zbirku i zbirku obrta, koja također sadrži etnografske predmete, otvoreno je 512 zapisa (540 muzejskih predmeta). Inventarna oznaka za zapise koji su prepisani u bazu iz stare inventarne knjige - *Inventarna knjiga (Etnografska) (Numizmatika) (Drvo)* za Etnografsku zbirku imaju prefiks ET koji je od broja odvojen znakom minusa (-), a upisani su u slijedu od ET-1 do ET-395. Zapisi Tehničke zbirke prepisani iz stare inventarne knjige imaju prefiks TEH, a upisani su u slijedu od TEH-1 do TEH-107. Prelaskom na računalno vođenje inventarne knjige uveden je zajednički inventarni broj počevši s brojem 4083.

U slijedu brojeva Tehničke zbirke nedostaju brojevi: TEH-2, TEH-4, TEH-5, TEH-6, TEH-7, TEH-22, TEH-61, TEH-82, TEH-83, TEH-105, a na razini fundusa sljedeći brojevi: 4705, 4783, 4888, 4957, 5357, 6423-6427, 6490, 6492-6493, 6573-6574, 6576, 6628, 6898-6899, 6912-6999, 7019-7020, 7039-7050, 7080, 7111-7112, 7119-7120, 7123, 7132, 7190, 7236, 7346, 7383-7384, 7397, 7402, 7412, 7499, 7595-7596, 7664, 7751, 7821, 8061, 8107, 8201, 8232, 8239, 8250, 8288, 8336, 8359-8360, 8403-8404, 8458, 8514-8515, 8530-8533, 8568, 8579, 8851, 8923-8924, 8926, 8971-8972, 8974, 9176-9180, 9191-9195, 9197-9200, 9282, 9498-9500, 9506, 9579, 9640-9650, 9663-9670, 9705, 9724-9750, 9769-9800, 9830-9832, 9849-9852, 9854-9860, 9875-9900, 9973-9980, 9983-9990, 10028-10030, 10034-10040, 10057-10059, 10103-10117, 10120-10130 te 10134-10140. Potrebno je utvrditi da li su brojevi koji nedostaju u slijedu dodijeljeni predmetima te koji je status predmeta (pronađeni, nepronađeni, otpisani, duplo inventirani i sl) odnosno broja. Preporuka je upisati (otvoriti nove) zapise za brojeve za koje se utvrdi da do tada nisu bili upisani u bazu te ih potom razvrstati u odgovarajuće zbirke/mape zavisno od utvrđenog statusa.

Svih 795 zapisa Etnografske zbirke ima pridruženu fotografiju, dok je fotografija u Tehničkoj zbirci pridružena na 496 zapisa. U obje zbirke svi zapisi imaju upisan iznos procjene, ali u kunskoj vrijednosti te je preporuka provesti konverziju iznosa u eure. Podatak o stalnom smještaju proveden na razini fundusa (izuzev 9 zapisa) kroz ukupno 19 termina.

Muzej u bazi vodi i Knjigu ulaska (91 zapis, razdoblje od 2011. do 2023 godine) i Knjigu izlaska (94 zapisa, razdoblje od 2011. do 2023. godine) te Knjigu pohrane (854 zapisa, razdoblje od 2008. do 2024. godine).

U zbirci je 2001. proveden otpis dijela predmeta što je evidentirano u inventarnoj knjizi, a zapisi za te predmete sistematizirani su u Zbirku propuštenih brojeva. Preporuka je da se provjeri da li ova „zbirka“ sadrži zapise isključivo otpisanih predmeta ili sadrži i zapise za brojeve preskočene u slijedu inventarnih brojeva (ukoliko je bilo takvih slučajeva). Ukoliko je riječ o zapisima otpisanih predmeta preporuka je preimenovati „zbirku“ u Popis (ili Zbirku) otpisanih predmeta. Ako je ipak riječ i o zapisima koji se odnose na brojeve preskočene u slijedu trebalo bih odvojiti od zapisa otpisanih predmeta.

Od fondova sekundarne dokumentacije kroz bazu S++ vode se sljedeći fondovi: Fototeka (2625), Digitalni i magnetski zapisi (1), Planoteka (9), Dokumentacijski crteži (58), Filmoteka (1), Fonoteka (1), Hemeroteka (855), Izložbe (364), Posebna događanja (613), Pedagoška djelatnost (273), Izdavačka djelatnost (1743), Stručni i znanstveni rad (97), Konzervatorsko-restauratorski postupci (139), Marketing i odnosi s javnošću (1186), Katalozi (173), Medijateka (1), Projekti (57), Dokumentacija o osnivanju i povijesti muzeja (774), Tekstovi (132), Dokumenti (362), Evidencija terenskih izvještaja (29), Obavijesti (1).

Čuvaonice i stalni postav

Stalni postav:

Stalni postav fundusa Etnografske zbirke Gradskog muzeja Čazma smješten je u prizemnici u Gornjem Miklošu. Kuća je izgrađena 1924. godine od hrastovih gredica i pokrivena glinenim crijepom te predstavlja primjer tradicionalne arhitekture moslavačkog kraja.

Pod je obložen drvenim daskama. Predmeti su postavljeni u prostoru na način da posjetiteljima dočaraju svakodnevni život i običaje lokalnog stanovništva. Manji predmeti izloženi su obješeni na zid ili položeni na muzejske predmete većih dimenzija, poput stolova ili škrinja. Predmeti većih dimenzija (npr. namještaj) izloženi su položeni na podu. Tekstilni predmeti smješteni su složeni na policama ormara, obješeni na vješalice ili položeni na namještaj.

U zimskom periodu kuća je zatvorena. U tom periodu tekstilni predmeti pohranjuju se u muzejskoj čuvaonici čemu prethodi period karantene.

Predmeti i izložbeni prostor čisti su i održavani. Prozori nisu zasjenjeni, nisu postavljeni termohigrometri te se ne bilježe se mikroklimatske vrijednosti. S obzirom na način gradnje i starost objekta, da je iz objekta uklonjena svojevremeno uvedena električna energija te da se u objektu ne boravi stalno teško je regulirati mikroklimatske uvjete.

U zgradi muzeja predmeti Etnografske zbirke izlažu se prema potrebi na povremenim izložbama.

Čuvaonice:

Predmeti Etnografske zbirke pohranjeni su u zajedničkoj čuvaonici u prizemlju zgrade Muzeja. Prostor je opremljen metalnim samostojećim policama. Većina predmeta pohranjena je u kartonskim kutijama i smještena na police. Predmeti u kutijama obloženi su *beskiselinskim* papirom ili Avos tkaninom. Predmeti većih dimenzija poput ormara smješteni su na podu, a na njih su također odložene kutije s muzejskim predmetima.

Na prozore su postavljene UV zaštitne folije, ali prozori nisu zasjenjeni i nisu postavljeni komarnici. Pod je obložen drvenim parketima. U čuvaonici je postavljen termohigrometar, no ne

bilježe se mikroklimatske vrijednosti. Prostor djeluje čist i suh, a zimi nije grijan. O preventivnoj zaštiti predmeta brine kustosica zbirke.

Preporuke

Stalni postav:

Preporuča se predmete koji su položeni direktno na pod podići na odgovarajuće podeste. Također, preporuča se metalne nosače na kojima su izloženi tekstilni predmeti obložiti poliesterskim vatelinom i prethodno opranom pamučnom tkaninom odgovarajuće boje. Tekstilne predmete koji su položeni na drvene police i predmete potrebno je odvojiti melinex folijom

Preporuča se postaviti termo higrometre i redovito bilježiti mikroklimatske vrijednosti, a ukoliko je potrebno postaviti odvlaživače kako bi se održavala što stabilnija mikroklima.

Preporuča se postaviti UV zaštitne folije na prozore.

Čuvaonica:

Preporuča se osigurati veći prostor za čuvaonice te ih opremiti dovoljnim brojem metalnih polica te ga organizirati tako da se omogući što lakši pristup predmetima i osigura manevarski prostor.

Potrebno je sve predmete odignuti s poda te odmaknuti od zida zbog bolje cirkulacije zraka. Polaganje predmeta jedan na drugi potrebno je izbjegavati. Ukoliko nema druge mogućnosti, one teže i većih dimenzija, a koji su položeni jedan na drugi, potrebno je odvojiti *Plastazote* muzejskom pjenom ili *Ethafoam* montažnom pjenom.

Također se preporuča izbjegavati predmete oblagati najlonskom folijom.

U čuvaonice je poželjno postaviti termohigrometre i redovito bilježiti mikroklimatske vrijednosti te ako je potrebno postaviti odvlaživače kako bi se održavala što stabilnija mikroklima. Na prozore preporuča se postaviti komarnike te ih potpuno zasjeniti.

Preporuka za pohranu, preventivnu zaštitu i čišćenje tekstilnih predmeta

Preporuka je tekstilne predmete pohraniti u metalne ladičare i ormare prilagođene veličini predmeta. Metalni ladičari ili ormari koriste se samo u prostorijama s stabilnom mikroklimom. U slučaju da uvjeti nisu stabilni preporuka je koristiti higroskopske materijale kao što je drvo, ali treba izbjegavati drvo s visokim postotkom kiselosti. Drvene površine na koje se polaže tekstilni predmet svakako je potrebno obložiti *Melinex* folijom ili *beskiselinskom* ili pamučnom tkaninom prethodno opranom na 95 °C.

Ukoliko se predmeti pohranjuju na police, preporuka je da se pohranjuju položeni u *beskiselinske* kutije. Ukoliko su dobro očuvani trodimenzionalne tekstilne predmete moguće je pohraniti vješanjem na vješalicama. Općenito, vješalice na kojima vise tekstilni predmeti potrebno

je obložiti poliesterskim vatelinom i *Tyvek* tkaninom ili pamučnim platnom opranim na 95°C te izraditi zaštitne navlake od *Tyvek* tkanine ili pamučnog platna opranog na 95°C.

Čišćenje tekstilnih predmeta se vrši suhim postupkom muzejskim usisavačem ili mokrim postupkom (pranjem). Građa se mokro čisti nakon provjere stanja predmeta i provjere stabilnosti boje. Za građu izrađenu od pamuka, lana, konoplje koristi se kupka destilirane vode i pH neutralni deterdžent *Orvus paste*, a za predmete od svile kupka destilirane vode i pH neutralni deterdžent za restauratorsko čišćenje *Dehypon LS 45*. Preporuka je da su kade prilagođene veličini predmeta. Građa se suši položena vodoravno i nakon sušenja se relaksira. Građa se mokro može čistiti i na niskotlačnom stolu.

Tekstilni predmeti koji su u dobrom stanju, ali nestabilne boje ili se ne mogu tretirati mokro, mogu se čistiti kemijskim putem *Total TDC 2000* izoparafinskim otapalom za sustav čišćenja s ugljikovodikovim otapalima pri temperaturi do 55°C.

Ukoliko je vunena građa lokalno zahvaćena nametnicima, nakon čišćenja suhim postupkom usisavanjem potrebno ju je tretirati zamrzavanjem u ledenici 21 dan na temperaturi do -24°C. Nakon vađenja potrebno je ostaviti građu položenu na ravnoj podlozi da se tokom 24 sata postupno temperira. Predmeti koji se tretiraju zamrzavanjem ne smiju sadržavati vosak, staklo, lak, kosti, rogove.

Ako je zaraza većih razmjera valja provesti postupak zamagljivanja izložbenog prostora ili čuvaonica. Postupak zamagljivanja koristiti se i preventivno.

Na predmetima izrađenim od organskih materijala zahvaćenim nametnicima, pljesni i/ili mikroorganizmima moguće je primijeniti i tretman gama zrakama.

Ako se u ladicama ili kutijama za pohranu nalaze predmeti različitih sirovinskih sastava bilo bi poželjno odvojiti ih *beskiselinskim nepuferiranim* papirom.

Preporuka za nabavu:

-metalni ladičari, *beskiselinske* arhivske kutije, papir, *Tyvek*, *Avos*, Melinex polesterska folija, pH neutralni deterdženti, ovlaživača, odvlaživača, dataloggeri, termohigrometi, muzejske vitrine, UV zaštitne folije, vješalice (Crescat d.o.o. Nova Ves 8, Zagreb)

- metalni ladičari i metalni ormari

(Primat Logistika d.o.o, Zastavnice 11, Hrvatski Leskovac, Zagreb)

- muzejske lutke

(Denier d.o.o, Harambašićeva 13, Zagreb, Crescat d.o.o. Nova Ves 8, Zagreb)

- kemijsko čišćenje

(kemijska čistionica LEMIA d.o.o., Puškarićeva 104 c, Lučko, Zagreb, kontaktirati voditeljicu proizvodnje Martinu Pap)

- tretman gama zrakama

(Institut Ruđer Bošković, Bijenička cesta 54, Zagreb).

- zamagljivanje

(NZJZ Andrije Štampar, kontakt Ana Klobučar)

Zaključak

Zaključak

Nakon uvida u dokumentaciju, stanje čuvaonica etnografskih predmeta i stalni postav Gradskoga muzeja Čazma može se konstatirati kako je u muzejskoj dokumentaciji vidljiv kontinuirani stručni rad te da je muzejska dokumentacija vođena od početka djelovanja ustanove.

Predmeti koji se čuvaju u čuvaonici uglavnom su smješteni kartonske kutije i položeni na metalne police dok su predmeti većih dimenzija položeni na pod. Stalni postav je čist i održavan.

Uz preporuke koje donosi ovaj izvještaj stanje može biti unaprijeđeno uz novčana ulaganja u materijale za omatanje i skladištenje samih predmeta, uz manje preinake u načinu pohranjivanja predmeta. Veća ulaganja svakako mogu donijeti i veći napredak po pitanju zaštite i izlaganja muzejskih predmeta.

Podsjećamo kako je na osnovu ovog izvještaja potrebno izraditi plan postupanja vezano uz uočene nedostatke ili plan mogućih poboljšanja u radu s predmetima fundusa i dokumentaciji muzeja vezanoj uz zbirke te isti poslati Muzejskom dokumentacijskom centru i matičarki I. razine.

U Zagrebu, 1. listopada 2025.

Danijela Križanec-Beganović

matičarka I. razine za etnografske
muzeje i zbirke RH